

LEADER UTVECKLING HÄLSINGEBYGDEN

2014–2023

SLUTRAPPORT

Lokalt ledd utveckling

LEADER

UTVECKLING HÅLSINGEBYGDEN

5	FÖRORD	50	Utveckling Ljusdal
7	INTRODUKTIONER	52	Utveckling Trolldalen
10	DEN LOKALA STRATEGIN	53	Utveckling av idrotsturism i Söderhamn
13	PROJEKTKATALOG	54	Överhögaldalsbonaderna – budskap från vikingatiden
	KULTUR & KULTURARV	44	Förstudie: organiserad verksamhetsutveckling i Bollnäs
15	Krype Fäbod	56	Förstudie: Kulturarken
16	Utveckling Svedbovallen	57	Socialt jordbruk i Hälsingland
18	Skapande Trädgård		Digitala kartor längs Pilgrimsleden
19	Kultursatsning för barn och unga i Ovanåker		LOKAL UTVECKLING
20	Förstudie för bevarande, tillgängliggörande och utveckling av textilt kulturarv hos Hälsinglands hembygdsföreningar	58	Delsbo ett levande torg
21	Textil Hälsingland	59	Förstudie: förberedelse till utvecklingsplan i Dellenbygden
22	Undersviks kulturarv i mobil och webb		Förstudie: projektplan Orbaden i Hälsingland
23	Långhed tillgängliggör kunskap som påvisar samhällsutveckling	60	Förädlingsmackapären i Hälsingland
26	Landsbygdsutveckling genom att utveckla stimulera och förnya kulturarvet i Långhed	61	Landsbyggare hälsingebygden
27	Stråsjö medeltida örtagård		NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT SAMARBETE
28	Smidesverksamhet på Träslottet	62	Företagssamverkan för export till Italien
29	Folkungar		FORSKNING & UTBILDNING
	FOLKHÄLSA	63	Delsbo electric
30	Aktivitetsplats Mohed		KONKURRENSKRAFTIG FISKENÄRING
31	Integration och rörelse via Fritidsbanken Ljusdal	64	Not på djupet
32	Konceptutveckling aktivitetsskola	65	Samverkan mellan fisketsintressenter i Nedre Dalälven
33	Utegym Svågavallen	66	Utvecklingsplan för framtidens fiske
34	Yoga för omsorg och hälsa	67	Kustfiskarelyftet – för levande kust och fiskelägen med hav i balans
35	Mellan broarna	68	Säl och skarv
36	Förstudie: kost och hjärthälsa	69	Kläckeri för uppfödning av gulesäcksyngel
37	Kost och hjärthälsa i Hälsingland – ett folkhälsoprojekt		PARAPLYPROJEKT
	SYSSELSÄTTNING	72	B to B
38	Livsmedel Orbaden		Kulturskraperiet
39	Förstudie: destination utveckling Hassela	73	Ung & kultur
	Förstudie: eko Orbaden		P to P
40	Destination Järvsö – utveckling cyckelturism		75 RESULTAT
41	Med gruvan i fokus – utveckling av Loos koboltgruva		76 INDIKATIONER
42	Måltidsturism i Gävleborg		
44	Cykel och vandringsleder i Finnskogsriket		
45	Förstudie: möjligheter till kulturell samverkan – flytande scen i Warpen		
	Gårdsbutik Kanonholmen		
46	Nordanstig turism		
	Odlingspool Kilafors		
47	Utveckla Ribcharter i Söderhamn		
48	Medarbetarägande i Gävleborg		
49	Bygdens saluhall i Söderhamn – en länk i den lokala livsmedelskedjan		
	Ny och ombyggnad av båtslip i Skärså		

LEADER är en akronym och står för *Liaisons Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale*.
Det översätts till "Samverkande åtgärder som verkar för att utveckla landsbygdens ekonomi"

VAD ÄR LEADER?

Leader är en metod för lokal utveckling som har använts inom EU sedan början av 1990-talet.

Metoden bygger på att de som bor och verkar i ett område bäst känner till platsens behov, förutsättningar och möjligheter. Utgångspunkten är därför ett tydligt underifrånperspektiv, där lokal förankring, initiativkraft och engagemang står i centrum.

Leader är också en finansieringsform där projektstöd kan sökas för olika insatser som bidrar till landsbygdens utveckling. Stödet riktar sig till föreningar, företag och organisationer och gör det möjligt att förverkliga lokala idéer som stärker platsens attraktionskraft, sysselsättning och långsiktiga hållbarhet.

LEADEROMRÅDEN

För att säkerställa det lokala perspektivet organiseras Leader i geografiskt avgränsade områden, så kallade *leaderområden*. I Sverige finns 40 leaderområden, och i hela EU mer än 3500. Varje område är en egen förening och har en lokal utvecklingsstrategi som tagits fram gemensamt av aktörer från ideell, privat och offentlig sektor det så kallade trepartnerskapet. Strategin fungerar som ett styrdokument som beskriver de prioriteringar och mål som ska vägleda projektstödet, till exempel att skapa fler arbetstillfällen, underlätta nyföretagande och öka områdets attraktionskraft.

Vårt Leaderområde omfattade under perioden hela Hälsingland samt delar av Härjedalen.

UTVECKLING HÄLSINGEBYGGDEN

Föreningen *Utveckling Hälsingebygden* är en ideell förening som bildades 2016. Föreningen har som ändamål att bedriva allmännyttig verksamhet för föreningslivet, organisationer och myndigheter i leaderområdet Hälsingebygden. Föreningens huvuduppgift är att besluta om stöd till projekt inom ramen för Utveckling Hälsingebygdens utvecklingsstrategi. I detta stöd ingår såväl EU-medel som svensk offentlig medfinansiering. Föreningen ska stödja tillkomsten av, följa pågående och utvärdera genomförda projekt. I föreningens verksamhet ingår även samverkan med europeiska Leader- och landsbygdsområden.

DEN LOKALA UTVECKLINGSSTRATEGIN

Den lokala utvecklingsstrategin ligger till grund för leaderområdets budget, en budget som beslutas av Jordbruksverket. Från leaderområdet kan boende och verksamma inom området söka pengar för att driva projekt. De som beviljas stöd ska bidra till att målen i utvecklingsstrategin kan nås. Varje leaderprojekt kan således ses som en pusselbit som tillsammans med alla andra projekt bidrar till att områdets mål och vision uppfylls.

EU-FINANSIERING GÖR SKILLNAD

Leaderstöd som fördelas till olika projekt kommer från EU (Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling), svenska staten, kommuner och ibland regioner. Under perioden 2014–2023 fanns totalt cirka 2 miljarder kronor för att stärka Sveriges landsbygders konkurrenskraft och utveckling genom leader.

RESULTAT

Mellan 2014 och 2023 bidrog en mångfald av projekt till att stärka gemenskap, skapa nya möjligheter och utveckla idéer med lokal förankring. Tillsammans lade de grunden för en långsiktigt hållbar utveckling, där både människor och platser ges möjlighet att växa och blomstra. Under perioden har leaderprojekten i Hälsingland bland annat bidragit till 27 nya företag, 37 arbetstillfällen och 63528 sysselsättningsstimmar.

MÄNNISKOR SKAPAR UTVECKLING – TILLSAMMANS UTVECKLAR VI HÄLSINGEBYGDEN

Under de senaste sex åren har jag haft förmånen att arbeta som verksamhetsledare i Leaderområdet Hälsingland och därmed fått vara delaktig i genomförandet av den lokala strategi som togs fram för perioden. Det gläder mig att vi haft ett mycket gott uppfyllande av våra mål genom de 74 projekt som genomförts och slutrapporterats under perioden. Bland annat har 37 nya arbetstillfällen skapats och hela 24 nya företag startats.

På några få punkter har vi tyvärr inte helt lyckats nå upp till våra mål. Bland annat inom de områden som i strategin kallas ”ungdomars delaktighet” och ”erfarenhetsutbyten med nationella och internationella aktörer bland företag” hamnade vi något kort – men mycket nära våra satta mål. Det finns dock inga inga indikatorer som vi helt har misslyckats med.

En av de mest givande delarna av arbetet har varit att få följa hur vissa projekt vuxit, tagit fäste och i grunden förändrat livet för de människor som deltagit. Ett av många fina exempel är *Kanonholmen*, som med stöd från oss startade en gårdsbutik – och som sedan dess utvecklats till en destination som lockar

gäster långt utanför Söderhamn. I dag finns där restaurang, ute- och inneservering, brygga, parkering och den ursprungliga gårdsbutiken som blivit en självklar mötesplats för många. En plats för mat, kultur och gemenskap som nås både via bil- och båtväg. Till följd av denna utveckling har nya arbetstillfällen vuxit fram, steg för steg, i takt med att företaget successivt har vuxit.

Alla projekt har inte haft samma förutsättningar. När pandemin bröt ut i december 2019 förändrades mycket. De restriktioner som följde gjorde det svårare att arbeta på det sätt som är själva kärnan i Leadermetoden – att människor möts och tillsammans driver utveckling och arbetar för att uppnå sina drömmar. Andra utmaningar har varit projekt som under perioden bytt projektledare eller haft problem med likviditeten.

På det stora hela har dock de flesta projekten haft mycket goda resultat med Leadermetoden och dess trepartnerskap mellan offentlig, privat och ideell sektor, samt det starka underifrånperspektivet. Att göra Järvsö till en cykeldestination är ett lysande exempel på detta. Där skapades tre nya företag och sex nya årsarbeten – men minst lika intressant är de effekter vi normalt inte mäter, men som ändå har stor betydelse för bygden. Till exempel ökade medlemsföretagen i Destination Järvsö AB sin omsättning med 82,9 procent under maj till september, och skolan tvingades köpa in fyra nya cykelställ till följd av det ökade cykelintresset bland ungdomar.

Ser vi till vad samhället har fått tillbaka är 37 arbetstillfällen, 24 nya företag och 50 000 ideella arbetstimmar ett mycket gott utfall i ett område av vår storlek. Det är något jag känner stor stolthet över – och som alla delaktiga i arbetet också ska göra. Från dem som deltagit i beslutsfattandet och tagit fram strategin, till dem som arbetat i projekten – och i slutändan alla på landsbygden som fått nytta av resultaten.

**MATS TJERNBERG,
VERKSAMHETSLEDARE**

Leader, trepartnerskapet för landsbygdsutveckling och lokalt ledd utveckling har under många år och flera programperioder varit en framgångsrik metod i Hälsingebygden och i det lokala utvecklingsarbetet.

En start skedde 2007 med en ny organisation som tog över efter bl.a. *Intryck Hälsingland*. Namnet då blev *Leader Hälsingebygden*, med de sex hälsingekommunernas geografi och östra delen av Härjedalens kommun, delen av landskapet Hälsingland.

Kommunernas engagemang var från början stort och mycket avgörande. Vi fick dåvarande Landstinget Gävleborg att engagera sig, intressemessigt och ekonomiskt. När sedan Region Gävleborg fick ansvar för regional utveckling blev det naturligt med kopplingarna lokal och regional utveckling.

Leader handlar mycket om innovativa vägar för att förbättra bygdens förutsättningar för en positiv utveckling. Leadermetoden medger att innovativa vägar kan användas, många gånger bättre och effektivare än i andra system som ska stödja lokal utveckling. Det är naturligtvis utifrån det lokala engagemanget, människor på en plats som detta är möjligt. Det handlar om platsen.

Leader är inte ”bara” projekt. Vi kan se att i Hälsingebygden talade vi redan från början om kunskapsspridning, lobbyverksamhet och påverkan. Kommunerna var med på ett bra sätt, vi hade många ambassadörer för vår sak. De tydliga resultaten i de enskilda projekten gjorde det relativt enkelt att sprida information och inspiration kring Leadermetoden och dess betydelse i Hälsingekommunerna.

Nu, efter ett antal perioder och lokala utvecklingsstrategier, är Leadermetoden väl etablerad och känd i landskapet och har en god renommé.

När vi var vid år 2014 och det var dags att utveckla en ny strategi kändes det mycket naturligt att fortsätta på den inslagna vägen med ett känt och etablerat koncept som gett tydliga resultat.

I centrum för oss står platsen och dess människor. Utveckling startar alltid lokalt.

Vilken resa det har varit att vara aktiv inom *Utveckling Hälsingebygden* under den här perioden. Att få vara med om lokalutveckling i hela Hälsingland, lyssna och försöka inspirera aktiva ideella människor till att förverkliga sina idéer och drömmar har varit otroligt spännande.

Under min tid som LAG-medlem och senare som ordförande har det verkligen varit både inspirerande och utmanande. För mig handlar Leader om samarbete – samarbete med de lokala entusiasterna ute i byarna, med kommunerna, Region Gävleborg och flera andra aktörer.

Samarbetet i LAG styrelsen med representanter från föreningar, företag, kommunerna och Region Gävleborg har varit inspirerande och lärorikt – landsbygdsutveckling när det är som bäst.

Vi har haft en strategi med olika mål och insatsområden. Att få in projekt som bidrog till att våra mål i strategin uppfylldes krävde en del arbete. Samtidigt som vi ville bevilja projekten stöd, hade vi också ett ansvar gentemot Jordbruksverket att uppfylla våra mål och åtaganden. Vårt mål har hela tiden varit att projektmedlen ska nå ut till lokala projekt där de gör mest nytta – och det har vi verkligen lyckats med. Vi kan stolt se tillbaka på många goda exempel.

Mot slutet lade vi ner mycket tid på att avsluta projekten, samtidigt som vi ville att alla återflöden skulle gå till projekt som fortfarande var i gång.

Vi genomförde också olika paraplyprojekt, dvs projekt som söker en mindre summa pengar och där ansökningsförfarandet var lite enklare. Där har vi dragit lärdomar, både om vad som fungerade bra och vad vi inte ska göra framöver.

Jag måste också nämna vårt eget projekt *Landsbyggare*. Vi skrev projektet redan 2019, men det låg vilande fram till 2023 då vi startade upp det. Syftet med *Landsbyggare*-projektet var att synliggöra goda exempel på landsbygdsutveckling – och det gjorde vi. Allt från ideella föreningar till företagare och entreprenörer utsågs till "Landsbyggare" och representanter för vårt område.

DEN LOKALA STRATEGIN

Gemensamt för alla projekt som beviljas stöd inom ramen för ett leaderprojekt är att de skall genomsyras av de mål som tagits fram i vår lokala utvecklingstrategi. Detta syftar till att säkerställa att Leader inte bara bidrar till lokal utveckling här och nu, utan också till långsiktig hållbarhet och resiliens.

För perioden 2014–2023 tog *Utveckling Hälsingebygden* fram metoder/checklistor för fyra horisontella mål med syftet att stödja projektarbetet inom sex insatsområdena. Detta är en innovativ struktur för ökad projektkvalité och långsiktighet. Dessa mål och insatsområden pekar ut riktningen för vårt arbete.

Horisontella mål:

Innovation
Jämställdhet
Integration
Miljö/Klimat och Hållbar utveckling

Insatsområden:

Sysselsättning
Forskning – Utbildning
Lokal utveckling
Folkhälsa
Nationellt och internationellt samarbete
Kultur och kulturarv

SYSSELSÄTTNING

Området har under flera decennier präglats av en strukturrationalisering inom dess huvudnäringar jord och skogsbruk samt mekanisk industri. De större industrierna har länge rationaliserat hårt för att möta världskonkurrensen. Detta har inneburit ökad industriell tillväxt och reducerad sysselsättning. Stora delar av denna industri är idag outsourcad till mindre entreprenörer. Lokala entreprenörer har mycket små möjligheter att värja sig mot företagets konkurrensutsättning av underleverantörer samt bemötande av konjunktursvängningar. På flera olika sätt söker offentliga aktörer att motverka dessa effekter och stimulera till innovativa nya arbeten. Här kan mikrostödd fungera som stimulans till nya affärsidéer.

Utveckling Hälsingebygden avser att samarbeta med dessa aktörer genom att lyfta fram människans förmåga till kreativt och innovativt tänkande och stödja nätverk mellan företagare.

Lokalproducerat, besöksnäring och distansoberoende tjänster är några av de verksamhetsområden som är aktuella att prioritera.

FORSKNING – UTBILDNING

Utbildningsnivån är i området under riksgenomsnittet. Ett stort antal avgångselever från högstadiet saknar behörighet till eftergymnasiala studier. Länets främsta utbildningsenhet för eftergymnasial utbildning, Högskolan i Gävle, tvingas av staten att reducera antalet utbildningsplatser och näringslivet söker expertkompetens allt längre bort från det egna geografiska området. Flera ledande företag på landsbygden talar om risken att behöva flytta verksamheten dit kompetensen finns.

Utveckling Hälsingebygden vill göra skillnad i motivationsprocessen för utbildning – hos såväl svenskar som invandrare och flyktingar i alla åldrar. Genom samverkan mellan skola, föreningsliv och näringsliv, samt genom ett aktivt arbete på ungdomars mötesplatser, kan trenden brytas. Forskningen ska ges möjlighet att analysera utvecklingsmöjligheterna.

LOKAL UTVECKLING

Allt utgår från individerna i bygderna. Människan befinner sig i det lokala rummet med två dimensioner. Det förflutna, som har format vägen till idag och det framtida, vägen vidare. Det är i detta lokala rum som olika individer kan se vilka behov som behöver mötas. Det är där

den kan finna drivkraft och energi att förändra. Utveckling Hälsingebygden gör skillnad för enskildas och grupperns förmåga att mobilisera ett förändringsarbete tillsammans med andra. Leader-metoden ska användas som instrument för att förändra. Utveckling Hälsingebygden stödjer processer och skapar fysiska förutsättningar med utvecklingsmiljöer liksom investering i det lokala rummet för att nå förändring.

Utveckling Hälsingebygden ska stödja processer, framtagande av utvecklingsplaner och lokalekonomiska analyser. Via pilotprojekt som tar sikte på nya servicelösningar och utveckling av den lokala ekonomin ska både bygd och individer stärkas.

FOLKHÄLSA

Tydliga samband finns mellan folkhälsa och tillväxt – lägre folkhälsa påverkar samhällskostnaderna direkt och tillväxten indirekt. Hälsingebygden ligger lågt i denna statistik gentemot rikssnittet. Att i projekt inkludera moment som stärker folkhälsan i bred mening förväntas ge positiva effekter i det enskilda utvecklingsprojektet liksom på sikt för hela området. Utveckling Hälsingebygden vill stimulera till möten och insatser för organisationer och föreningar som vill utveckla och förändra folkhälsan i positiv mening.

NATIONELLT OCH INTERNATIONELLS SAMARBETE

Hälsingebygden är en del av världen, världen är en del av Hälsingebygden. Med det dubbla synsättet ges större motivation för sin samtid och hur Hälsingebygden kan interagera med sin omvärld, d.v.s. såväl övriga Sverige som utanför dess gränser. Samtliga övriga fyra insatsområden har på olika sätt beröring med insatsområde fem, inom vilket det ges möjlighet att fördjupa sig i just kontaktskapandet med vår omvärld.

Utveckling Hälsingebygden vill stimulera upptäckandet av nya innovativa vägar för samarbete och förståelse för olika förutsättningar. Inom detta insatsområde kan även kontaktskapande möten med parter utanför Hälsingebygden genomföras. Dessa möten förväntas leda till fortsättningsprojekt inom insatsområdena eller som utvecklingsprojekt. Samarbete med ELARD och andra upparbetade kontakter med Leader-organisationer i Europa är viktiga för utbyte av erfarenheter och att bredda det internationella perspektivet.

KULTUR OCH KULTURARV

Hälsinglands landskap och området kring Ytterhogdal har ett omfångsrikt utbud av kultur och kulturarv. I Hälsingland finns de stora Hälsingegårdarna vars traditioner går ända tillbaka till medeltiden. Mängden av välbevarade interiörer och hus har förklarats som världsarv på Unescos världsarvslista. Det rika kulturlivet skapar förutsättningar för att attrahera kompetens, turism och att hälsingar trivs och vill bo kvar i området.

Kulturen är en nyckel till delaktighet och verktyg till att spegla och förstå. Kultur skapar även ekonomiska värden för utövare, förmedlare av olika slag, platser och andra näringar.

Utveckling Hälsingebygden ska stimulera till fler gränsöverskridande samarbeten runt kulturen och stödja insatser som kan stärka världsarvets gårdar i en kommersiell utveckling.

Andra insatser som behöver stärkas är ungdomars delaktighet i kulturella händelser, från evenemang till skapande åtgärder.

Kulturutbytet med andra kulturer och möten mellan inflyttade nysvenskar och landskapets befolkning ska stimuleras.

PROJEKTKATALOG

KRYPE FÄBOD

SYFLET med projektet är att bevara och föra vidare den kunskap som Gävleborgs Fäbodförening besitter om djur, kultur, natur, djurhållning och matproduktion som bedrivs på en fäbod. Projektet syftar även till att sprida kunskap om praktisk fäboddrift och att levandegöra det immateriella kulturarvet – de seder och bruk som hör till fäbodlivet – så att denna del av vårt kulturarv kan föras vidare till fler generationer.

MÅLET med projektet är att ta fram ett koncept för kunskapsöverföring, särskilt riktat till barn, som handlar om djur, natur och matproduktion på fäbod. Ett annat mål är att *Krype fäbod* ska rustas upp och bevaras i ett sådant skick att den kan erbjuda besökare en autentisk och lärorik upplevelse av hur livet på en fäbod går till.

PROJEKTET omfattar fysiska förbättringar av *Krype fäbod*, utveckling och test av konceptet "Fäbodliv", samt administrativt arbete och utvärdering av genomförandet.

PROJEKTÄGARE	Gävleborg Fäbodförening
AKTUELL KOMMUN	Söderhamns kommun
INSATSOMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	217 879 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	205 879 SEK
STÖD FRÅN LAG	67 940 SEK
PRIVAT FINANSIERING	12 000 SEK
IDEEL TID	137 530 SEK

UTVECKLING SVEDBOVALLEN

SYFTET med projektet är att arbeta fram en modell för utveckling av platser som är betydelsefulla för lokalsamhället, i nära samverkan mellan offentliga, ideella och privata aktörer. Modellen ska valideras i en kulturhistoriskt intressant miljö – *Svedbovallen*.

MÅLET med projektet är att ta fram en dokumenterad och validerad modell för hur lokalsamhällen kan utveckla viktiga kultur- och mötesplatser. Inom ramen för projektet ska minst tre nyskapande kulturarrangemang planeras och genomföras, samt minst sex upplevelseprodukter tas fram med fokus på lärande och kunskapsöverföring om kulturarvet till barn och unga, utvecklade tillsammans med målgruppen. Dessutom ska projektet skapa minst fyra kurser, workshops eller utbildningar som syftar till att sprida kunskap och kompetens om traditionellt och lokalt hantverk kopplat till fäbodkulturen. För att möjliggöra verksamheten ska även investeringar göras i kokhus, mejeri, sol- och vindskydd samt en energilösning baserad på solceller.

PROJEKTET omfattar ett brett utvecklingsarbete där kontakter etableras med universitet och forskningsmiljöer för att undersöka och inspireras av befintliga modeller för landsbygdsutveckling. En checklista och arbetsmodell tas fram för utvecklingsarbetet på *Svedbovallen*. Parallellt byggs samarbeten med utbildnings-

samordnare och andra relevanta aktörer för att planera och genomföra kurser, workshops och utbildningar inom traditionellt hantverk. Projektet involverar även pedagoger, barn, unga och andra lokala aktörer i arbetet med att utveckla och testa upplevelseprodukter på *Svedbovallen*.

Utöver detta planeras och genomförs tre nyskapande kulturella arrangemang som stärker platsens roll som mötespunkt för kultur och lärande. För att möjliggöra verksamheten genomförs investeringar i kokhus, mejeri, vindskydd, solcellsanläggning samt en ljudanläggning för gruppguidningar. Projektet avslutas med en utvärdering och dokumentation av den framtagna utvecklingsmodellen, inklusive checklistor och vägledningar, för att göra resultaten tillgängliga för andra aktörer som vill arbeta med liknande utvecklingsprocesser.

PROJEKTÄGARE	Ljusdals kommun
AKTUELL KOMMUN	Ljusdals kommun
INSATSOMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	2 767 703 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	2 717 703 SEK
STÖD FRÅN LAG	396 842 SEK
ÖVRIGT STÖD	500 000 SEK
PRIVAT FINANSIERING	50 000 SEK
IDEEL TID	374 000 SEK

SKAPANDE TRÄDGÅRD

SYFTET med projektet *Skapande Trädgård* på Stenegård är att stärka attraktionskraften och kvalitetssäkra utbudet i området *Barnens Stenegård* genom tematisk produktutveckling, fysisk planering och formgivning samt genom hållbara processer. Projektet ska bidra till att skapa metoder och modeller som ger barn möjlighet att på ett lekfullt och lärande sätt få kunskap om Hälsinglands kulturarv och den lokala miljön.

MÅLET med projektet är att etablera och pröva en metod för lek, skapande och hållbar utveckling i *Barnens Stenegård*. Arbetet ska resultera i en plan eller ritning för framtida byggnation inom området, samt i utvecklingen av en äventyrsvandring för barn och en dramatiserad guidning för vuxna. Projektet ska även bidra till att uppdatera den digitala informationen om platsen och de nya upplevelserna. Förskolor och skolor i regionen bjuds in under projekttiden för att ta del av projektets resultat och delta i lärande aktiviteter som förmedlar kunskap om Hälsinglands kulturarv.

PROJEKTET omfattar genomförandet av workshops och en så kallad "Tillitsdag" som en del av metodutvecklingen för lek, skapande och hållbar utveckling. Inom ramen för projektet anlitas tjänster för planering och formgivning av den fysiska miljön på Stenegård. Arbetet inkluderar även uppdatering av digital information, framtagning av manus och kostymering samt genomförande av äventyrsvandring för barn och dramatiserad guidning för vuxna.

PROJEKTÄGARE	Ljusdals kommun
AKTUELL KOMMUN	Ljusdals kommun
INSATSOMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	780620 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	718120 SEK
STÖD FRÅN LAG	236980 SEK
PRIVAT FINANSIERING	62500 SEK
IDEEL TID	105600 SEK

KULTURSATSNING FÖR BARN OCH UNGA I OVANÅKER

SYFTET med projektet är att fånga det intresse för musik och kultur som finns bland Ovanåkers kommuns barn och ungdomar, oavsett bakgrund.

MÅLET med projektet är att genomföra en teateruppsättning, där barn och ungdomar medverkar från start till slut på olika sätt.

PROJEKTET omfattar informationsspridning om showskolan i skolor och på boenden för ensamkommande flyktingbarn, samt marknadsföring genom annonser. Inom ramen för projektet genomförs en showkola för barn och ungdomar. Projektet avslutas med en show eller teateruppsättning.

PROJEKTÄGARE	Hälsinglands Kulturscen
AKTUELL KOMMUN	Ovanåkers kommun
INSATSOMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	397239 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	357239 SEK
STÖD FRÅN LAG	117889 SEK
PRIVAT FINANSIERING	40 000 SEK
IDEEL TID	110550 SEK

FÖRSTUDIE FÖR BEVARANDE, TILLGÄNGLIGGÖRANDE OCH UTVECKLING AV TEXTILT KULTURARV HOS HÄLSINGLANDS HEMBYGDSFÖRENINGAR

SYFTET med projektet är att identifiera behov och metoder för hur hembygdsgårdarnas textila kulturarv kan bevaras, tillgängliggöras och utvecklas. Genom att kartlägga resurser och möjligheter ska projektet lägga grunden för ett långsiktigt arbete som stärker intresset för och kunskapen om det textila kulturarvet i regionen.

MÅLET med projektet är att lista hembygdsgårdar som kan och vill delta i arbetet med att bevara, tillgängliggöra och utveckla sitt textila kulturarv. Projektet ska ta fram en plan för hur digital teknik kan användas som verktyg för att tillgängliggöra och levandegöra det textila kulturarvet, samt utveckla idéer för hur det kan presenteras genom exempelvis utställningar, föreläsningar och andra publika aktiviteter. Vidare ska projektet föreslå metoder och kanaler för kommunikation, samt beskriva möjliga samarbetspartners och tillvägagångssätt för ett pedagogiskt upplägg som gör det textila kulturarvet tillgängligt för fler.

Målet är även att samla och dokumentera kunskap om hur textilier av historiskt värde bäst bevaras och förvaltas.

PROJEKTET omfattar inventering av de textila samlingarna i regionens hembygdsgårdar samt en

kartläggning av deras behov av förvaring, tillgängliggörande och utveckling. Ett antal hembygdsgårdar som vill delta i det fortsatta arbetet kommer att identifieras och knytas till projektet. Arbetet innefattar även kunskapsinhämtning, föreläsningar och informationsmöten, samt en undersökning av hur ny digital teknik kan användas för att sprida och tillgängliggöra kulturarvet. Genom kontakter och möten med olika aktörer inom pedagogik och kulturarvsförmedling ska projektet skapa förutsättningar för pedagogisk spridning.

PROJEKTÄGARE	Bjuråkers Hembygdsgårdar Hembygdsgårdar
AKTUELL KOMMUN	Hudiksvalls kommun
INSATSOMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	149 589 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	149 589 SEK
STÖD FRÅN LAG	69 364 SEK
IDEEL TID	140 690 SEK

TEXTIL HÄLSINGLAND

SYFTE med projektet är att bevara, tillgängliggöra och utveckla hembygdsgårdarnas textila kulturarv samt att skapa förutsättningar för ett ökat intresse och bruk för det textila kulturarvet.

MÅLET med projektet är att genomföra en inventering av textila samlingar hos de hembygdsgårdar som vill delta i arbetet och att ta fram ett underlag med förslag för hur samlingarna kan bevaras, tillgängliggöras och utvecklas. Projektet ska även presentera rekommendationer kring förvaltning, förvaring och pedagogisk tillgängliggörande, med fokus på både bevarande och framtida användning.

PROJEKTET inleds med en introduktions- och samlingsförvaltningsträff där intresserade hembygdsgårdar bjuds in att delta. Därefter genomförs möten och dialoger mellan föreningarna och formgivare för att tydliggöra projektets upplägg och de medverkandes roller. En kulturutövare eller formgivare anlitas för att planera och genomföra inventeringen av de textila samlingarna samt för att identifiera behov gällande förvaring, tillgängliggörande och utveckling. Under projektets gång arrangeras sex

programaktiviteter – exempelvis workshops och seminarier – där föreläsare och moderatörer bjuder in deltagare från näringsliv, turism, allmänhet och samlingsförvaltning för att dela erfarenheter och kunskap. Arbetet avslutas med ett slutseminarium där projektets resultat presenteras, följt av sammanställning, projektledning och redovisning. Projektet inleds med en introduktions- och samlingsförvaltningsträff där intresserade hembygdsgårdar bjuds in att delta. Därefter genomförs möten och dialoger mellan föreningarna och formgivare för att tydliggöra projektets upplägg och de medverkandes roller. En kulturutövare eller formgivare anlitas för att planera och genomföra inventeringen av de textila samlingarna samt för att identifiera behov gällande förvaring, tillgängliggörande och utveckling. Under projektets gång arrangeras sex programaktiviteter – exempelvis workshops och seminarier – där föreläsare och moderatörer bjuder in deltagare från näringsliv, turism, allmänhet och samlingsförvaltning för att dela erfarenheter och kunskap. Arbetet avslutas med ett slutseminarium där projektets resultat presenteras, följt av sammanställning, projektledning och redovisning.

PROJEKTÄGARE	Hälsinglands Museum
AKTUELL KOMMUN	Hudiksvalls kommun
INSATSOMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1461603 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1461603 SEK
STÖD FRÅN LAG	482329 SEK
IDEEL TID	226600 SEK

UNDERSVIKS KULTURARV I MOBIL OCH WEBB

SYFTET med projektet är att besökare med olika bakgrund och språk på ett modernt och tillgängligt sätt ska kunna ta del av bygdens historia.

MÅLET med projektet är att producera en mobil applikation som besökare kan ladda ner till sina telefoner för att få information och berättelser om bygdens historia.

PROJEKTET omfattar sammanställning av det ideellt framtagna faktaunderlaget, urval av bildmaterial samt anpassning av texter till den mobila applikationen. Det innefattar även den tekniska utvecklingen av applikationen, samt sammanställning av en slutrapport som redovisar genomförande och resultat.

PROJEKTÄGARE	Undersviks Hembygdsförening
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	215474 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	215474 SEK
STÖD FRÅN LAG	71106 SEK
IDEEL TID	71940 SEK

LÅNGHED TILLGÄNGLIGGÖR KUNSKAP SOM PÅVISAR SAMHÄLLSUTVECKLING

SYFTET med projektet är att tillgängliggöra och sprida kunskap om Långheds kulturarv och byns samhällsutveckling genom att bygga uteklassrum och promenadstråk med informationstavlor. Genom dessa satsningar skapas olika mötesplatser där människor kan samlas, lära och uppleva bygdens historia på ett levande sätt.

MÅLET med projektet är att anlägga ett promenadstråk med tydlig skyltning som lyfter fram och synliggör Långheds kulturarv för både boende och besökare. Längs stråket ska flera uteklassrum byggas, som fungerar som besöksplatser och pedagogiska miljöer. Projektet ska bjuda in skolor till aktivitetsdagar med fokus på Sveriges samhällsutveckling – från jordbrukssamhälle till tjänste- och digitaliserat samhälle – samt arrangera kulturdagar där uteklassrummen bemannas och kulturarven presenteras för allmänheten. Vid kulturarvsplatser som smedjan och kolmilan ska det även erbjudas prova på-tillfällen för att öka kunskapen om traditionella hantverk. Genom workshops ska möjligheter till utveckling av turistiska produkter med koppling till kulturarvet utforskas.

PROJEKTET omfattar projektledning, planering, genomförande och redovisning av hela arbetet. Det innefattar uppbyggnad av promenadstråket med trätrottoarer, broar och terrasser samt skapandet av flera uteklassrum längs vägen. Informationsskyltar, broschyrer, QR-koder och

digitala verktyg som appar ska tas fram för att tillgängliggöra berättelser om bygdens historia. Aktiviteter som temadagar för skolelever, kulturdagar för allmänheten och prova på-tillfällen vid smedjan och kolmilan genomförs för att förmedla kunskap och engagemang. Projektet ska även arbeta med marknadsföring, skapa nya mötesplatser och genomföra workshops för att utveckla bokningsbara, turistiska produkter som stärker Långheds attraktionskraft.

LÅNGHED

PROJEKTÄGARE	Långheds Bygdeförening
AKTUELL KOMMUN	Ovanåkers kommun
SAMARBETSPARTNERS	Långheds byamän Ovanåkers kommun
INSATSOMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	2 033 675 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1 705 925 SEK
STÖD FRÅN LAG	500 455 SEK
PRIVAT FINANSIERING	390 250 SEK
ÖVRIGT STÖD	62 500 SEK
IDEEL TID	355 290 SEK

LANDSBYGDSUTVECKLING GENOM ATT UTVECKA STIMULERA OCH FÖRN YA KULTURARVET I LÅNGHED

SYFTET med projektet är att skapa en mötesplats och motor för utveckling i Hälsingland och byn Långhed genom relevanta samarbeten som synliggör, sprider kunskap om och utvecklar vårt matarv med särskilt fokus på bröd.

Projektet ska lyfta fram kulturarvet och särskilt de delar som rör odling, malning och bakning, med ambitionen att på sikt etablera ett lokalt utvecklingscentrum för bröd, i synnerhet tunnbröd, i Ovanåker.

MÅLET med projektet är att investera i bakugnar och tillhörande utrustning samt ta dessa i drift. Inom ramen för projektet ska utbildningar genomföras för att höja kompetensen kring bröd ”från ax till limpa”. Arbetet omfattar även återkommande bakkvällar för att testa och utveckla olika typer av recept samt workshops för att skapa turistiska produkter där bröd och mat utgör en del av upplevelsen. En Mat- och Tunnbrödsfestival ska arrangeras varje år, och genom satsningen ”Kulturer möts i bagarstugan” ska människor med olika kulturella bakgrunder mötas för samtal och bakning av olika sorters bröd. Grundskoleelever ges möjlighet att delta och lära sig mer om brödbakningens hela kedja, från råvara till färdigt bröd. Projektet ska även erbjuda prova-på-tillfällen för personer som vill testa bakning i kommersiellt syfte.

PROJEKTET omfattar projektledning, redovisning samt planering och genomförande av investeringar i ugnar och utrustning. Arbetet inkluderar att arrangera möten och aktiviteter för att samla kunskap om bakning och småskalig produktion, både från den lokala traditionen och från andra kulturer. Utbildningar och workshops ska utvecklas och genomföras med fokus på bröd som kulturarv och näring.

Slutligen vill vi i projektet även arrangera en Mat- och Tunnbrödsfestival.

PROJEKTÄGARE	Långheds Bygdeförening
AKTUELL KOMMUN	Ovanåkers kommun
INSATSMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1789686 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1459686 SEK
STÖD FRÅN LAG	481697 SEK
PRIVAT FINANSIERING	330000 SEK
IDEEL TID	1424700 SEK

STRÅSJÖ MEDELTIDA ÖRTAGÅRD

SYFTET med projektet är att skapa en attraktiv plats för kulturupplevelser och utbildning med fokus på odling av örter, lokal hantverkstradition, musik och teater.

MÅLET med projektet är att anlägga en färdig örtagård som är öppen för besökare, samt att genomföra minst tio visningar av trädgården.

Mellan 13 och 20 elever i årskurs 4–6 ska delta och bidra med idéer och arbete i örtagården.

Projektet ska också arrangera teaterföreställningar och musikkvällar i örtagården samt genomföra en kortare utbildning eller studiecirkel där deltagarna lär sig om läkeväxter, deras farmakologiska egenskaper, användning, skörd och förädling.

PROJEKTET Projektet omfattar planering och uppbyggnad av örtagården, samt utveckling och genomförande av ett pedagogiskt upplägg där barn i årskurs 4–6 deltar aktivt i arbetet.

Det inkluderar planering och genomförande av guidade visningar i samarbete med andra aktörer, samt arrangemang av musikkvällar och teaterföreställningar i örtagården.

Vidare innefattar projektet upplägg och genomförande av utbildningar och studiecirklar om örter historia, egenskaper, odling och förädling, samt marknadsföring, projektledning och administration.

PROJEKTÄGARE	Stråsjö Medeltida Kapell
AKTUELL KOMMUN	Hudiksvalls kommun
SAMARBETSPARTNERS	Svågadalsnämnden
INSATSOMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	295 871 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	295 871 SEK
STÖD FRÅN LAG	37 638 SEK
ÖVRIGT STÖD	60 000 SEK
IDEEL TID	58 700 SEK

SMIDESVERKSAMHET PÅ TRÄSLOTTET

SYFTE med projektet är att skapa en mötesplats för lokalt hantverk vid smedjan på *Träslottet*, med särskilt fokus på att lyfta och bevara det lokala kulturarvet.

MÅLET med projektet är att etablera en fungerande smidesverksamhet på *Träslottet* som lockar både unga och äldre besökare, och som väcker intresse för det kulturarv *Träslottet* representerar.

PROJEKTET omfattar iordningställande av smedjan och mötesplatsen i samverkan med lokala hantverkare, samt skyltning och marknadsföring av verksamheten.

Dessutom ska minst två workshops genomföras för barn och ungdomar, med fokus på kunskapsöverföring och praktiskt lärande inom lokalt hantverk.

PROJEKTÄGARE Erik & Marta Perssons
Minnesstiftelse

AKTUELL KOMMUN Bollnäs kommun

INSATSOMRÅDE Kultur och kulturarv

FOND Landsbygdsprogrammet

BUDGET 62 780 SEK

TOTALT PROJEKTSTÖD 62 780 SEK

STÖD FRÅN LAG 20 717 SEK

FOLKUNGAR

SYFTET med projektet är att undersöka hur Hälsinglands folkkultur kan levandegöras i en utställning på *Mejeriet* i Ljusdal, med hjälp av ny teknik, nya idéer och nya partners.

MÅLET med projektet är att genom studiebesök och kontakter med relevanta aktörer samla erfarenheter och hitta former för hur utställningen kan byggas upp.

PROJEKTET omfattar studieresor inom och utom Sverige för att ta del av hur andra arbetar med ny teknik för utställningar.

Dessutom ska kontakter etableras och möten arrangeras med spelmanslag och dansföreningar för idéutveckling och förankring av utställningen.

PROJEKTÄGARE	Studieförbundet Bilda Mitt
AKTUELL KOMMUN	Ljusdals kommun
INSATSOMRÅDE	Kultur och kulturarv
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	88 610 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	88 610 SEK
STÖD FRÅN LAG	29 241 SEK
IDEEL TID	16 280 SEK

AKTIVITETSPLATS MOHED

SYFTE med projektet är att skapa en gemensam samlingsplats för aktiviteter i Mobygden – en mötesplats där människor i alla åldrar kan träffas, röra på sig och umgås.

Platsen ska inspirera till rörelse, spontanlek och socialt utbyte, vilket i sin tur bidrar till ökad folkhälsa och stärkt attraktionskraft för Mobygden som plats att leva, bo och besöka.

MÅLET med projektet är att bygga ett utomhusgym, en frisbeegolfbana och en teknikcykelbana. Projektet ska även anordna prova-på-dagar för frisbeegolf och utegym, samt starta träningsgrupper för både frisbee och utegym.

En projektrapport ska tas fram med beskrivning och utvärdering av arbetssätt och resultat.

PROJEKTET omfattar byggnation av anläggningarna för utegym, cykel och frisbee, samt genomförande av träningskvällar för barn och unga på cykelbanan.

Vidare arrangeras prova-på-aktiviteter på frisbeegolfbanan för seniorer, barn och nybörjare, träningsgrupper i frisbee, samt träningstillfällen på utegymmet för seniorer och kvinnor.

Projektet innefattar också att ta fram en kommunikationsstrategi för att inspirera till aktivitet och sprida kunskap om Mo aktivitetsplats, samt redovisning och rapportering av genomfört arbete.

PROJEKTÄGARE	Mo Aktivitetsförening
AKTUELL KOMMUN	Söderhamns kommun
INSATSOMRÅDE	Folkhälsa
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	473000 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	473000 SEK
STÖD FRÅN LAG	150080 SEK
IDEEL TID	262140 SEK

INTEGRATION OCH RÖRELSE VIA FRITIDSBANKEN LJUSDAL

SYFTET med projektet är att skapa förutsättningar för invånarna i Ljusdals kommun att ta del av friluftaktiviteter, öka den fysiska aktiviteten och främja social interaktion.

Projektet ska bidra till att fler människor, oavsett bakgrund, hittar vägar till gemenskap, rörelse och välmående.

MÅLET med projektet är att genomföra utåtriktade aktivitetsträffar där *Fritidsbankens* utbud av utrustning presenteras.

En styrgrupp ska bildas under projekt-tiden, med syfte att även efter projektets slut samverka och utveckla aktiviteter tillsammans.

PROJEKTET omfattar insatser för att sprida kännedom om *Fritidsbankens* verksamhet och inspirera till ett brett nyttjande av dess utrustning, med målet att förbättra folkhälsan – särskilt i socioekonomiskt utsatta områden.

Genom projektet ska kontakter knytas mellan grupper som sällan möts, och individer matchas mot föreningsliv och engagemang.

Arbetet ska bidra till att motverka segregation, främja inkludering och skapa mötesplatser för spontanidrott och lek.

Projektet innefattar också utbildningar i social hållbarhet, jämställdhet, kost och hälsa, samt parasportutbildning för ungdomsledare.

Elever vid Slottegymnasiet ska erbjudas praktikplatser eller sommarjobb kopplade till projektet, där de får möjlighet att utbildas till handledare.

PROJEKTÄGARE	Ljusdals kommun
AKTUELL KOMMUN	Ljusdalskommun
INSATSOMRÅDE	Folkhälsa
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1559185 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1559185 SEK
STÖD FRÅN LAG	514532 SEK
IDEEL TID	371940 SEK

KONCEPTUTVECKLING AKTIVITETSSKOLA

SYFTET med projektet är att utveckla en mobil aktivitetsskola som ska förebygga ohälsa bland ungdomar i Bollnäs kommun.

Projektet ska också skapa möjligheter för unga att upptäcka, testa och utveckla sitt intresse för rörelse och hälsa i stort.

MÅLET med projektet är att ta fram ett koncept för en mobil aktivitetsskola i samarbete med lokala föreningar.

Projektet ska dessutom leda till att 500 barn och ungdomar deltar i aktiviteterna och att fyra aktivitetsledare utbildas.

PROJEKTET omfattar konceptutveckling av aktivitetsskolan, samarbete med föreningar och marknadsföring mot målgruppen.

Det innefattar även inköp av material, utbildning av ledare samt genomförande av aktiviteter för barn och ungdomar efter skoltid.

PROJEKTÄGARE	Bollnäs Simsällskap
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
SAMARBETSPARTNERS	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Folkhälsa
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1101230 SEK
PROJEKTSTÖD	1101230 SEK
STÖD FRÅN LAG	270466 SEK
ÖVRIGT STÖD	92960 SEK
IDEEL TID	883980 SEK

UTEGYM SVÅGAVALLEN

SYFTET med projektet är att skapa tillgång till ytor för fysisk aktivitet och social samvaro på landsbygden, och på ett inspirerande sätt bidra till bättre folkhälsa genom rörelse och gemenskap.

MÅLET med projektet är att anlägga ett utegym med motorikbana för barn på Svågavallen.

PROJEKTET omfattar planering och byggnation av utegym och motorikbana, samt arbetsledning under byggnationen.

Dessutom ska informationstavlor tas fram som visar hur redskapen fungerar och uppmuntrar till aktivitet.

PROJEKTÄGARE	Ängebo IK
AKTUELL KOMMUN	Hudiksvalls kommun
SAMARBETSPARTNERS	Hudiksvalls kommun, Riksidrottsförbundet
INSATSONRÅDE	Folkhälsa
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	261 875 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	161 875 SEK
STÖD FRÅN LAG	937 SEK
ÖVRIGT STÖD	80 000 SEK
PRIVAT FINANSIERING	100 000 SEK
IDEEL TID	30 470 SEK

YOGA FÖR OMSORG OCH HÄLSA

SYFTET med projektet är att utreda om yoga kan användas som ett arbetsverktyg för omsorgspersonal, både för att främja personalens eget välmående och för att öka välbefinnandet hos brukarna (de personer som tar emot vård och omsorg).

MÅLET med projektet är att ta fram ett skriftligt underlag som kan ligga till grund för ett större genomförandeprojekt.

PROJEKTET omfattar studier av liknande insatser och projekt, samt kartläggning av arbetssituationen för omsorgspersonal.

Arbetet inkluderar även att undersöka behov och förutsättningar för hälsofrämjande aktiviteter för personal, kunder och brukare inom omsorgsverksamheten.

Projektet avslutas med att insamlad kunskap sammanställs och utvärderas, samt att informationsmaterial och en rapport tas fram.

PROJEKTÄGARE	Filibo AB
AKTUELL KOMMUN	Hudiksvalls kommun
INSATSOMRÅDE	Folkhälsa
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	184 096 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	99 821 SEK
PRIVAT FINANSIERING	84 275 SEK

MELLAN BROARNA

SYFTET med projektet är att öka förutsättningarna för byborna att röra på sig mer och att skapa en plats för social samvaro.

MÅLET med projektet är att anlägga en promenadväg med belysning och ett utegym, samt att bygga bryggor och grillplatser längs promenadvägen. Projektet ska även arrangera en inspirationsdag i hälsans tecken med invigning av de nya anläggningarna.

PROJEKTET består i byggnation av en promenadväg med belysning och ett utegym samt uppförande av bryggor och grillplatser längs vägen. Det innefattar även planering och genomförande av en inspirationsdag med invigning av byggnationerna.

PROJEKTÄGARE	Veteranmopedklubben 50cc
AKTUELL KOMMUN	Nordanstigs kommun
SAMARBETSPARTNERS	Nordanstigs kommun
INSATSONRÅDE	Folkhälsa
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	450 543 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	425 543 SEK
STÖD FRÅN LAG	187 771 SEK
ÖVRIGT STÖD	25 000 SEK
PRIVAT FINANSIERING	25 000 SEK
IDEEL TID	131 340 SEK

FÖRSTUDIE: KOST OCH HJÄRTHÄLSA

SYFTE med projektet är att undersöka hur ett fokuserat samarbete mellan relevanta aktörer kan bidra till att påverka människors kostvanor och därigenom förbättra folkhälsan i leaderområdet.

MÅLET med projektet är att ta fram en utvecklingsplan för hur förbättrad folkhälsa kan uppnås genom förändrade kostvanor.

Projektet ska även identifiera och sammanställa metoder, organisationer och personer i Hälsingland som vill medverka i ett gemensamt förbättringsarbete, samt ta fram ett underlag för nya informationskanaler som kan användas för att påverka kostvanor och sprida kunskap om hälsa.

PROJEKTET omfattar förberedande arbete inför skapandet av frågeformulär, utformning av själva frågeformulären, identifiering av samarbetspartners och projektledning.

Allt arbete ska mynna ut i en utvecklingsplan som sammanställer resultaten och rekommendationerna för det fortsatta arbetet.

PROJEKTÄGARE	Hjärtemat
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun Söderhamns kommun Ovanåkers kommun
INSATSOMRÅDE	Folkhälsa
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	158 800 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	158 800 SEK
STÖD FRÅN LAG	52 404 SEK
IDEEL TID	40 250 SEK

KOST OCH HJÄRTHÄLSA I HÄLSINGLAND – ETT FOLKHÄLSOPROJEKT

SYFTET med projektet är att utveckla ett långsiktigt arbetssätt för att minska kostrelaterade sjukdomar, med särskilt fokus på hjärt- och kärlhälsa. Projektet ska också bidra till att höja kunskapsnivån om sambandet mellan kost och hjärt- och kärlsjukdomar, samt skapa förutsättningar för förändrade attityder till kost som på sikt kan förbättra folkhälsan.

MÅLET med projektet är att skapa en hemsida, ett digitalt verktyg för hälsosamtal samt ett digitalt utbildningsmaterial kring sambandet mellan kost och hälsa.

PROJEKTET omfattar projektledning samt utveckling av struktur och innehåll till hemsidan. Det inkluderar framtagning av ett digitalt verktyg för hälsosamtal, och produktion av ett digitalt utbildningsmaterial med olika teman kopplade till kost och hälsa, inklusive manus, texter, bilder och filmproduktion.

Projektet innebär även kontakter och utbildning av skolsköterskor och skolläkare för att genomföra hälsosamtal och utbildning med minst 100 gymnasieelever.

Därefter genomförs uppföljning och utvärdering av elevernas användning av de digitala verktygen, samt justeringar och vidareutveckling så att materialet även kan användas för andra målgrupper än ungdomar.

PROJEKTÄGARE	Hälsinglands Utbildningsförbund
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun Söderhamns kommun Hudiksvalls kommun Ljusdals kommun
INSATSONRÅDE	Folkhälsa
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1 658 476 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1 658 476 SEK
PRIVAT FINANSIERING	547 297 SEK
IDEEL TID	55 680 SEK

LIVSMEDEL ORBADEN

SYFTET med projektet är att göra personer som riskerar arbetslöshet, eller som redan står utanför arbetsmarknaden, anställningsbara inom livsmedelsproduktion, både inom primärproduktion och förädling.

Detta ska ske genom att öka deltagarnas kompetens och matcha dem mot företag i livsmedelsbranschen som nu eller framöver behöver arbetskraft för att kunna växa. Projektet syftar också till att testa en arbetsmodell där personer som står långt från arbetsmarknaden får en för den lokala arbetsmarknaden relevant utbildning och matchas mot företag som efterfrågar arbetskraft inom livsmedelssektorn.

MÅLET med projektet är att minst fem personer genomgår utbildning som stärker deras anställningsbarhet inom de gröna näringarna och lokal livsmedelsproduktion. En matchning mellan projektets deltagare och företag i bygden ska genomföras, och en arbetsmodell

för kompetenshöjning och matchning inom de gröna näringarna ska testas och utvärderas.

PROJEKTET omfattar framtagning av ett utbildningsprogram, rekrytering av deltagare samt genomförande av teoretisk och praktisk utbildning inom livsmedelsproduktion och förädling, med fokus på odling.

Det inkluderar även planering och genomförande av studiebesök och praktik, samt matchning mellan deltagare och intresserade företag. Slutligen ingår rapportering och redovisning av projektets resultat och utvärdering av den framtagna arbetsmodellen.

PROJEKTÄGARE	Stiftelsen Orbaden-Åsberget
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Socialfondsprogrammet
BUDGET	800 250 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	800 250 SEK
STÖD FRÅN LAG	264 082 SEK
IDEEL TID	143 600 SEK

FÖRSTUDIE: DESTINATION UTVECKLING HASSELA

SYFTET med projektet är att undersöka hur Hasselabygden kan utvecklas till en året runt destination för besöksnäringen.

MÅLET med projektet är att skriva en rapport som beskriver Hasselaområdets potential för besöksnäringen och starta upp samarbeten mellan olika intressenter i bygden.

PROJEKTET omfattar inventering av potential och möjligheter, genomförandeanalys, kostnadsanalys, identifiering av investeringsmöjligheter, möten och workshops samt studiebesök.

Projektägare	Nordanstigs kommun
Aktuell kommun	Nordanstigs kommun
Insatsområde	Sysselsättning
fond	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	230 000 SEK
totalt projektstöd	170 000 sek
Stöd från LAG	49 500 sek
övrigt stöd	20 000 sek
PRIVAT FINANSIERING	60 000 SEK

HASSELA

FÖRSTUDIE: EKO ORBADEN

SYFTET med projektet är att utreda förutsättningar för en utveckling av Orbaden som bygd genom en etablering av grönsaksodlingar, förädling av grönsaker, byggnation av växthus, restaurang samt butik i anslutning till riksväg 83.

MÅLET med projektet är att sammanställa resultatet av förstudien i en slutrapport samt utreda vilka förutsättningar som finns för finansiering och drift av idéerna. Rapporten ska även innehålla enkla skisser av tänkbara etableringar av byggnader och odlingar.

PROJEKTET består i att göra en nulägesanalys. Involvera företagare och aktörer samt lokalbefolkning i idéutveckling genom möten. Samt att definiera ytor för odling och byggnationer och etablera kontakt med Arbetsförmedlingen för ett eventuellt samarbete i kommande satsningar.

PROJEKTÄGARE	Orbaden i Hälsingland
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	75 000 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	75 000 SEK
STÖD FRÅN LAG	24 750 SEK
IDEEL TID	42 760 SEK

ORBADEN

DESTINATION JÄRVSÖ – UTVECKLING CYCKELTURISM

SYFTET med projektet är att genom ett strukturerat utvecklingsarbete, med inslag av studieresor och praktiska insatser, få företagare att aktivt bidra till utvecklingen av Järvsö som cykeldestination. Projektet ska också stärka Hälsinglands position som ett attraktivt landskap för cykelturism och, genom utbildningsinsatser för det lokala näringslivet, testa en modell för hur företag kan samarbeta och investera i en utveckling av Järvsö som destination

MÅLET med projektet är att skapa en content-bank för marknadsföring, att utveckla 20 upplevelseprodukter, samt att ta fram ett projekteringsunderlag för ett så kallat "Skill Center" för mountainbike.

Vidare ska projektet resultera i en rapport från en studieresa, en rapport med resultat och effekter från deltagandet i den nationella cykelmässan, samt att minst tio företag genomgått utbildning i CSR (Corporate Social Responsibility).

Ett nätverk för att utveckla cykling som attraktion i regionen ska också etableras.

PROJEKTET omfattar projektledning, administration och redovisning, samt arbete med projektering av ett Skill Center för mountainbike. Det innefattar planering och genomförande av studieresan till *Tweedlove*, utveckling av bokningsbara cykelprodukter, och utbildningar inom CSR riktade till det lokala näringslivet.

Dessutom deltar projektet på Svenska Cykelmässan i Stockholm för att marknadsföra Hälsingland som cykeldestination och bygger upp en contentbank med bilder, texter och material för framtida marknadsföring.

Sammantaget syftar insatserna till att långsiktigt stärka Järvsös och Hälsinglands attraktionskraft för cykelturister.

PROJEKTÄGARE	Destination Järvsö AB
AKTUELL KOMMUN	Ljusdals kommun
SAMARBETSPARTNERS	DJAB (Bergshotellet och ICA)
INSATSONRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1144137 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1104762 SEK
STÖD FRÅN LAG	384571 SEK
PRIVAT FINANSIERING	39375 SEK
IDEEL TID	213220 SEK

MED GRUVAN I FOKUS – UTVECKLING AV LOOS KOBOLTGRUVA

SYFTET med projektet är att stärka lokalsamhället i Los genom att både utveckla Los koboltgruva och skapa samarbeten som stärker besöksnäringen. Projektet ska också bidra till att tillgängliggöra och sprida kunskap om kulturarvet Los koboltgruva, Sveriges äldsta koboltgruva.

MÅLET med projektet är att bygga upp en stånggång, anlägga ett barnområde, samt pumpa ur

och öppna upp vattenfyllda gruvschakt. Vidare ska projektet ta fram turistiska paket i samarbete med andra aktörer, producera en film om gruvan och utveckla nya guidningar av området.

PROJEKTET omfattar projektledning, marknadsföring, studiebesök, kurser och byggnationer.

PROJEKTÄGARE	Föreningen Loosgrufvan
AKTUELL KOMMUN	Ljusdals kommun
SAMARBETSPARTNERS	Ljusdals kommun
INSATSONRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1 492 201 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1 432 201 SEK
STÖD FRÅN LAG	307 626 SEK
ÖVRIGT STÖD	165 000 SEK
PRIVAT FINANSIERING	60 000 SEK
IDEEL TID	711 800 SEK

MÅLTIDSTURISM I GÄVLEBORG

SYFTET med projektet är att etablera ett nätverk mellan lokala matproducenter, butiker, restauranger och transportföretag, där aktörerna kan samverka kring kompetensutveckling och kostnadseffektiva lösningar för beställning och distribution.

MÅLET med projektet är att utveckla ett fungerande nätverk som underlättar samarbetet mellan lokala odlare, butiker, restauranger och transportföretag i Hälsingland.

PROJEKTET omfattar rekrytering och samordning av deltagande aktörer – butiker, restauranger, matproducenter och logistikföretag – samt genomförande av matchningsträffar mellan producenter och kunder, vilka utvärderas och driver projektet vidare.

Arbetet ska också resultera i en arbetsmodell som sedan kan användas i hela genomförande fasen för projektet.

PROJEKTÄGARE	Föreningen Matvärden
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1738744 SEK
TOTALT PROJEKSTÖD	1738744 SEK
STÖD FRÅN LAG	573786 SEK
IDEEL TID	73920 SEK

CYKEL OCH VANDRINGSLEDER I FINNSKOGSRIKET

SYFTET med projektet är att genom olika aktiviteter öka nyttjandet av lederna i Finnskogsriket, vilket bidrar till att stärka bygden samt företag och organisationer inom besöksnäringen i området.

MÅLET med projektet är att märka upp lederna med kulturhistoriskt och naturintressant information som vandrare och cyklister kan ta del av.

Projektet ska även producera en informationsfolder med beskrivningar av lederna samt göra informationen tillgänglig digitalt.

PROJEKTET omfattar att sammanställa kulturhistoriskt och naturintressant material till texter för informationsskyltar, producera skyltar och skyltställ, samt ta fram texter och bilder till marknadsförings- och informationsmaterial.

Arbetet inkluderar även produktion av folder och digital information, arbetsledning och projektledning, samt uppsättning av skyltar längs lederna.

PROJEKTÄGARE	Finnskogsriket
AKTUELL KOMMUN	Ovanåkers kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	57 519 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	57 519 SEK
STÖD FRÅN LAG	18 981 SEK
IDEEL TID	27 737 SEK

FÖRSTUDIE: MÖJLIGHETER TILL KULTURELL SAMVERKAN – FLYTANDE SCEN I WARPEN

SYFTET med projektet är att undersöka möjligheterna att skapa nya kultursamarbeten och kulturella arrangemang som kan bidra till turistisk utveckling i området.

MÅLET med projektet är att genomföra en förstudie som ger svar på hur föreningen ska gå till väga för att med hjälp av en scenflotte skapa möjligheter för att iscensätta nya kulturella samarbeten och arrangemang.

Projektet ska även ta fram en handlingsplan för finansiering och långsiktig drift av scenflotten.

PROJEKTET omfattar workshops och möten, framtagande av en handlingsplan samt genomförande av en marknadsanaly.

PROJEKTÄGARE	Bollnäs Ångbåtssällskap
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	99.750 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	99.750 SEK
STÖD FRÅN LAG	32.917 SEK

BOLLNÄS

GÅRDSBUTIK KANONHOLMEN

SYFTET med projektet är att skapa en mötesplats och ett nytt besöksmål vid Söderhamnsfjärden för invånare, turister och lokalproducerande livsmedelsföretag.

Projektet ska också bidra till ökad sysselsättning och ett långsiktigt, hållbart lokalt företagande.

MÅLET med projektet är att bygga en gårdsbutik med servering som fungerar som försäljningskanal för lokala livsmedelsprodukter.

PROJEKTET omfattar markarbeten och byggnation av gårdsbutiken.

PROJEKTÄGARE	Hälsinge Fiskuppköp AB
AKTUELL KOMMUN	Söderhamns kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	452 000 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	200 000 SEK
PRIVAT FINANSIERING	252 000 SEK

SÖDERHAMN

NORDANSTIG TURISM

SYFTET med projektet är att skapa och implementera en innovationsarena som stödjer utvecklingen av besöksnäringen i Nordanstig.

MÅLET med projektet är att etablera en fungerande innovationsarena med ett hållbart arbetssätt som bidrar till utvecklingen av besöksnäringen i Nordanstig.

Projektet ska även resultera i en slutrapport som beskriver arbetet och dess resultat.

PROJEKTET omfattar inventering och prioritering av utvecklingsidéer samt idéutveckling inom besöksnäringen i Nordanstig. Det innefattar prototyp- och pilotaktiviteter för att testa nya produkter, samt utvärdering av tester, identifiering av målgrupper och planering för marknadsansering. Projektet inkluderar också information och spridning av resultat, samt administration och redovisning.

PROJEKTÄGARE	Nordanstigs Turism
AKTUELL KOMMUN	Nordanstigs kommun
SAMARBETSPARTNERS	Nordanstigs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1 709 586 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1 709 586 SEK
STÖD FRÅN LAG	354 577 SEK
ÖVRIGT STÖD	209 586 SEK
IDEEL TID	550 000 SEK

JÄTTENDAL

ODLINGSPPOOL KILAFORS

SYFTET med projektet är att utreda förutsättningarna för att starta en odlingspool i Kilafors.

MÅLET med projektet är att ta fram en handlingsplan som beskriver hur man på bästa sätt kan gå vidare för att etablera en fungerande odlingspool.

PROJEKTET omfattar att undersöka relevanta förutsättningar, såsom lagstiftning, möjligheter till djurhållning och samverkan med andra aktörer. Arbetet inkluderar även att studera liknande initiativ för att dra lärdom av deras erfarenheter, samt att sammanställa en handlingsplan för fortsatt arbete.

PROJEKTÄGARE	Kilafors Kultur och Nöje
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	100 000 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	100 000 SEK
STÖD FRÅN LAG	33 000 SEK
IDEEL TID	69 080 SEK

KILAFORS

UTVECKLA RIBCHARTER I SÖDERHAMN

SYFTET med projektet är att utveckla och stärka besöksnäringen i Hälsingland genom att, i samarbete med andra företag i branschen, ta fram upplevelsepaket där ribbcharter ingår som en del av helhetsupplevelsen.

MÅLET med projektet är att bygga upp en skärgårdsterminal med tillhörande utrustning, att utveckla minst fem nya upplevelsepaket där ribbcharter ingår samt att starta en nautisk utbildning kopplad till verksamheten.

PROJEKTET omfattar planering och genomförande av byggnationen av skärgårdsterminalen, samt möten och samarbete med aktörer inom besöksnäringen för att utveckla nya turistiska produkter där ribbcharter ingår.

Arbetet inkluderar även att ta fram underlag för en nautisk utbildning och framställa informationsmaterial för verksamheten.

PROJEKTÄGARE	RIB Charter Söderhamn AB
AKTUELL KOMMUN	Söderhamns kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	331 000 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	200 000 SEK
PRIVAT FINANSIERING	131 000 SEK

MEDARBETARÄGANDE I GÄVLEBORG

SYFTET med projektet är att underlätta generationsväxling i områdets små och medelstora företag, så att fler verksamheter kan leva vidare när nuvarande ägare går i pension.

MÅLET med projektet är att sprida kunskap om generationsväxling och modellen *Transfer to Coop*. Projektet ska genomföra utbildningstillfällen på temat och bidra till att nya nätverk och kontakter skapas, både inom målgruppen och mellan företag och stödsystemets aktörer.

En dokumenterad uppföljning av deltagarna ska genomföras för att identifiera vilka som vill gå vidare med en generationsväxling och vilket stöd de behöver i processen.

PROJEKTET omfattar projektledning och styrning, informationsträffar, referensgruppsarbete, inventeringar, workshops, drop-in-rådgivningar och seminarier.

Arbetet syftar till att skapa långsiktiga förutsättningar för generationsväxling i regionens företag och bidra till en hållbar företagsstruktur även framöver.

PROJEKTÄGARE	Coompanion Gävleborg
AKTUELL KOMMUN	Gävle kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	358 972 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	358 972 SEK
STÖD FRÅN LAG	118 461 SEK
IDEEL TID	2 970 SEK

BYGDENS SALUHALL I SÖDERHAMN – EN LÄNK I DEN LOKALA LIVSMEDELSKEDJAN

SYFTET med projektet är att utveckla en lokalt anpassad form av ”Bygdens Saluhall” för att skapa en innovativ servicelösning med goda förutsättningar att etableras och bestå långsiktigt i lokalsamhället.

MÅLET med projektet är att skapa ett nätverk av lokala producenter, utveckla en virtuell servicelösning för handel med lokalt och regionalt producerade livsmedel, samt ta fram en plan och modell för fortsatt administration och drift av Bygdens Saluhall Söderhamn. Projektet ska resultera i en slutrapport.

PROJEKTET omfattar projektledning, resor och marknadsföring.

SÖDERHAMN

PROJEKTÄGARE	Gemenskapsföretaget Närjord
AKTUELL KOMMUN	Söderhamns kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	400 000 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	400 000 SEK
STÖD FRÅN LAG	132 000 SEK
IDEEL TID	55 000 SEK

NY OCH OMBYGGNAD AV BÅTSLIP I SKÄRSÅ

SYFTET med projektet är att genom en fungerande båtslip kunna ge service till turister som besöker Skärså och andra delar av regionens kust med båt. Slipen ska skapa trygghet för besökande båtfolk, som då vet att de kan få hjälp med reparationer eller service av sina båtar på plats i Skärså.

MÅLET med projektet är att bygga en modern och säker båtslip med kapacitet att ta upp de båtar som turister använder längs kusten i regionen.

PROJEKTET omfattar projektering, markberedning och räsläggning, samt tillverkning, montering och driftsättning av den nya båtslipen för att säkerställa en fullt fungerande anläggning.

SKÄRSÅ

PROJEKTÄGARE	Gemenskapsföretaget Närjord
AKTUELL KOMMUN	Söderhamns kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	212 750 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	212 750 SEK
STÖD FRÅN LAG	70 207 SEK
IDEEL TID	51 040 SEK

UTVECKLING LJUSDAL

SYFTE med projektet är att verka för en hållbar konsumtion och en upplevelsebaserad handel i Ljusdal genom att utveckla samarbeten mellan företag och organisationer för innovativa affärsverksamheter.

MÅLET med projektet är att skapa minst fem paketerbjudanden som inkluderar shopping eller matupplevelser, samt att etablera minst två nya samarbeten mellan tjänsteföretag och butiker.

Projektet ska också utforma en plan för digital tillgänglighet och utveckling för de deltagande företagen, samt ta fram en rapport som belyser möjligheterna att skapa en återbruksgalleria. Vidare ska projektet genomföra utbildningar inom hållbarhet och företagande, samt anordna minst två arrangemang i samarbete mellan olika aktörer för att öka förståelsen för mode, mat och inredning från olika kulturer.

PROJEKTET omfattar projektledning, workshops och nätverksträffar, kartläggning och framtagning av plan för digital utveckling, utbildningar, evenemang och arbete med att skapa en mötesplats med centrumförnyande aktiviteter.

PROJEKTÄGARE	Ljusdal i Centrum
AKTUELL KOMMUN	Ljusdals kommun
SAMARBETSPARTNERS	Ljusdals kommun
INSÄTOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	437756 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	94459 SEK
ÖVRIGT STÖD	50000 SEK
IDEEL TID	482130 SEK

UTVECKLING TROLDDALEN

SYFTET med projektet är att utveckla Trolldalen som besöksmål för dagens och framtidens turister.

MÅLET med projektet är att förbättra tillgängligheten till området, ta fram guidningsmaterial samt vidareutveckla den befintliga tvättbryggan.

PROJEKTET omfattar utveckling av guidningsmaterial för både vuxna och barn, genomförande av guidningar samt anläggning av stigar, gångräcken och trappor. Området ska skyltas upp med egenproducerade skyltar, och tillgången på bord och stolar byggs ut. Dessutom ska tvättbryggan förbättras och utvecklas.

Projektet inkluderar även projektledning för att samordna arbetet och deltagarna.

PROJEKTÄGARE	Föreningen Trolldalen
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	388 000 SEK
TOTALT PROJEKSTÖD	374 000 SEK
STÖD FRÅN LAG	123 420 SEK
PRIVAT FINANSIERING	14 000 SEK
IDEEL TID	173 000 SEK

UTVECKLING AV IDROTTSSTURISM I SÖDERHAMN

SYFTET med projektet är att genom arbete med idrottsturism öka antalet besökare till Söderhamn och Hälsingland, samt att stärka idrottsföreningarna genom kompetenshöjande insatser som leder till bra evenemang och som genererar fler besökare.

Genom ett produktivt samarbete mellan kommunen, näringslivet och den ideella sektorn ska projektet bidra till att skapa idrottsarrangemang som genererar värde för hela lokalsamhället.

MÅLET med projektet är att arrangera workshops och utbildningar minst två gånger per år, främst riktade till föreningslivet som arrangerar idrottsevenemang. Projektet ska ta fram en dokumenterad och verifierad modell för utveckling av idrottsturism, framtagen i partnerskap med relevanta aktörer, som kan spridas till andra kommuner. Under projekttiden ska minst 20 idrottsevenemang genomföras i sam-

arbete mellan föreningslivet, kommunen och näringslivet, och minst 30 nationella idrottsföreningar utanför Hälsingland ska bearbetas i syfte att locka dem att förlägga tävlingar eller träningsläger i Söderhamn och Hälsingland.

PROJEKTET omfattar att ta fram en modell för utveckling av idrottsturism, som ska ligga till grund för det fortsatta arbetet. Det innebär inventering av lyckade idrottsevenemang i olika skala där samverkan mellan lokala aktörer varit framgångsrik, samt kartläggning av idrottsföreningarnas nuvarande verksamhet och utvecklingspotential när det gäller evenemangsarrangemang.

Vidare ska idéarbete och genomförande av workshops och utbildningar ske tillsammans med föreningar och andra relevanta aktörer, med fokus på att stärka deras kompetens och utveckla attraktiva besöksarrangemang.

Projektet omfattar också planering och genomförande av 20 evenemang där det offentliga, föreningslivet och näringslivet samverkar, samt marknadsbearbetning av idrottsföreningar i Sverige för att locka dem till Söderhamn och Hälsingland.

För att sprida kännedomen om området som idrottsdestination ska Söderhamn/Hälsingland marknadsföras på större evenemang, såsom Gothia Cup och liknande arenor.

Avslutningsvis genomförs en utvärdering av arbetet och modellen för utveckling av idrottsturism görs tillgänglig för andra intresserade aktörer.

PROJEKTÄGARE	Söderhamns kommun
AKTUELL KOMMUN	Söderhamns kommun
INSATSONRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1819596 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1819596 SEK
STÖD FRÅN LAG	300467 SEK
ÖVRIGT STÖD	300000 SEK
IDEEL TID	2371600 SEK

ÖVERHOGDALSBNADERNA – BUDSKAP FRÅN VIKINGATIDEN

SYFTET med projektet är att stärka Överhogdalsbygdens möjligheter till tillväxt genom att utveckla Överhogdals Forngård och skapa nya turistiska produkter i samarbete med andra aktörer i Härjedalen och angränsande områden.

MÅLET med projektet är att skapa ett funktionellt kök för servering av gäster och att uppföra ett nytt hus med upplevelser för barn, där bland annat modern teknik används som ett verktyg för lärande och upplevelse. Genom projektet ska elever från skolor i de omkringliggande bygderna lockas att besöka museet och ta del av de nya aktiviteterna, samtidigt som bussresor och turister förväntas öka i antal.

Under projekttiden ska även flera konferenser genomföras, och nya turistiska produkter utvecklas för att stärka bygden som besöksmål. Projektet omfattar också produktionen av en film om Överhogdalsbonaderna och framtagandet av en ny barnanpassad guideupplevelse i museet. Ett nytt kulturnätverk ska etableras mellan museer med syfte att marknadsföra varandra och bidra till ökad synlighet och samverkan.

PROJEKTET består i att planera och genomföra byggnationen av den nya byggnaden för barnaktiviteter samt ett nytt kök för servering. Arbetet omfattar även framtagning av manus till film, utveckling av guidematerial och utformning av innehåll till de nya barnaktiviteterna. En viktig del av projektet är att skapa samarbeten mellan olika aktörer för att

utveckla nya turistiska produkter och att marknadsföra dessa genom kontakter med skolor, bussbolag och andra organisationer. Samtidigt etableras ett nytt nätverk mellan museer för gemensam information och marknadsföring. Projektet innefattar även organisering av de ideella insatser som krävs för att genomföra aktiviteterna och säkra en långsiktig fortsättning av arbetet efter projekttiden.

PROJEKTÄGARE	Överhogdals byalag
AKTUELL KOMMUN	Härjedalens kommun
INSATSONMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1 499 099 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1 479 099 SEK
STÖD FRÅN LAG	329 664 SEK
ÖVRIGT STÖD	158 439 SEK
PRIVAT FINANSIERING	20 000 SEK
IDEEL TID	455 770 SEK

FÖRSTUDIE: ORGANISERAD VERKSAMHETSUTVECKLING I BOLLNÄS

SYFTET med projektet är att ta fram en utvecklingsplan för arenan och området Lokstallarna i Bollnäs. Arbetet ska ge föreningen ett tydligt underlag för hur utvecklingsområdet kan tas vidare och bidra till att skapa en bred förankring hos besöksnäringen, företagare och andra aktörer i centrum.

Projektet ska också skapa förutsättningar för hållbara affärer och stärka besöksnäringen i Bollnäs centrum, med arenan som nav, samt väcka engagemang hos den offentliga, privata och ideella sektorn i kommunen.

MÅLET med projektet är att upprätta en utvecklingsplan för arenan och området, samt att bilda nätverk tillsammans med både besöksnäringen och företagare i Bollnäs.

En aktivitetsplan för arenan och kvarteret ska tas fram i samarbete med berörda intressenter och gälla för de tre kommande åren. Projektet ska även resultera i en slutrapport som beskriver hur föreningen kan arbeta vidare med utvecklingen av arenan och dess närområde.

PROJEKTET omfattar en rad aktiviteter som syftar till att förankra arbetet och skapa engagemang hos olika grupper i Bollnäs. Bland annat hålls öppna visningar av arenan för företag, kommunen, föreningar och invånare, för att visa platsens potential och väcka idéer kring framtida användning.

Vidare arrangeras workshoppar med både besöksnäringen och det lokala näringslivet för att diskutera hur samarbeten kan utvecklas kring arenan och vilka typer av evenemang som skulle kunna bidra till ökad aktivitet och tillväxt – både under vintersäsongen på is och under sommaren när ytan används på annat sätt.

En öppen workshop för allmänheten ger invånarna möjlighet att dela idéer och synpunkter kring hur arenan kan utvecklas till en gemensam mötesplats.

Projektet inkluderar även nätverksträffar med näringsidkare i kommunen och avslutas med framtagandet av en utvecklingsplan och aktivitetsplan för fortsatt arbete.

Slutligen genomförs projektledning, administration, redovisning och rapport-skrivning för att dokumentera resultat och rekommendationer.

PROJEKTÄGARE	Bollnäs GOIF/BF
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	149 500 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	149 500 SEK
STÖD FRÅN LAG	49 335 SEK
IDEEL TID	170 380 SEK

FÖRSTUDIE: KULTURARKEN

SYFTE med projektet är att genomföra en förstudie som tar fram underlag för hur en båt (*Kulturarken*) kan bli en flytande mötesplats för kulturer, företag, föreningar och människor, med målet att skapa utveckling.

MÅLET är att ta fram en förstudierapport som presenterar *Kulturarken* som en ny typ av mötesplats. Rapporten ska innehålla krav på båtens prestanda, gällande regelverk och tillstånd, en kostnadsberäkning för byggnation, samt en strategi för byggnation och sjösättning.

Ett färdigt konceptmaterial ska också tas fram för att kunna presenteras för finansiärer och andra intressenter.

PROJEKTET omfattar att beskriva *Kulturarken* som mötesplats och integrationsmetod, identifiera tekniska och juridiska krav, budgetera kostnader för byggnation och drift samt identifiera finansiärer och samarbetspartners.

Arbetet avslutas med framtagandet av ett koncept och en presentation av *Kulturarken* för framtida finansiering och genomförande.

PROJEKTÄGARE	Mellanfjärdens fiskehamnsförening
AKTUELL KOMMUN	Nordanstigs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	149 400 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	149 400 SEK
STÖD FRÅN LAG	49 302 SEK
IDEEL TID	20 680 SEK

SOCIALT JORDBRUK I HÄLSINGLAND

SYFTET med projektet är att ge personer som står långt från arbetsmarknaden möjlighet att skapa egen försörjning inom jordbruk och förädling av jordbruksprodukter. Det sker genom att de får utveckla sina tidigare kunskaper och intressen samt delta i praktiskt arbete inom en ny modell för att skapa arbete i en traditionell bransch.

MÅLET är att utveckla en modell för hur personer långt från arbetsmarknaden kan ges arbete inom jordbrukssektorn, samt att öka anställningsbarheten hos de deltagande.

PROJEKTET omfattar projektledning, planering och arbetsledning, genomförande av studieresor, samt planering och uppbyggnad av visningsverksamhet.

JÄRVSÖ

Det innefattar också stöd och utveckling av deltagarna samt spridning av kunskap om projektet och dess resultat.

PROJEKTÄGARE	Järvsö Resurs
AKTUELL KOMMUN	Ljusdals kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Socialfondsprogrammet
BUDGET	630008 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	580008 SEK
STÖD FRÅN LAG	191403 SEK
PRIVAT FINANSIERING	50000 SEK
IDEEL TID	210220 SEK

DIGITALA KARTOR LÄNGS PILGRIMSLEDEN

SYFTET med projektet är att främja natur- och kulturturismen i området genom att tillhandahålla digitala kartor och möjliggöra för god service längs den utvalda pilgrimsleden.

MÅLET med projektet är att pilgrimsleden ska vara GPS märkt och inlagd på digitala kartor med servicepunkter och sevärdheter. Projektet ska skapa ett kontaktnät med aktörerna längs leden.

PROJEKTET består i att GPS märka leden, lägga in GPS-information på digitala kartor, utbilda personer som ska underhålla kartorna, hålla kontaktnätsmöten och projektledning.

HÄLSINGLAND

PROJEKTÄGARE	Studieförbundet Bilda
AKTUELL KOMMUN	Söderhamns kommun Bollnäs kommun Hudiksvalls kommun Ljusdals kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	124013 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	124013 SEK
STÖD FRÅN LAG	40924 SEK
IDEEL TID	109120 SEK

DELSBO ETT LEVANDE TORG

SVFTET med projektet är att skapa en naturlig mötesplats runt torget som används för de flesta aktiviteter som planeras i området och som lever året runt. Torget ska utvecklas till en trygg och inbjudande plats där människor vill samlas, och där nya aktiviteter och evenemang kan växa fram.

MÅLET med projektet är att ta fram ett årshjul med samordnade aktiviteter och gemensam marknadsföring av Delsbo tillsammans med olika aktörer i Dellenbygden.

Torget ska utvecklas till en naturlig mötesplats med scen och handikappramp, samlingsyta med utegrill, informationstavla, bord och bänkar, schackspel och en portal som välkomnar besökare.

En handlingsplan ska tas fram med fem fokusområden för utvecklingen av torget och Delsbo. Vid projektets slut ska det finnas en fungerande samverkans- och kompetensplattform för alla aktörer som deltagit i projektet,

så att arbetet kan fortsätta även efter projekt-tiden.

För att uppnå **PROJEKTETS** syfte och mål omfattar arbetet att bygga en portal, uppföra bord och bänkar, samt en fast scen med tillhörande handikappramp. Ett stort schackspel ska köpas in, och en informationstavla tas fram enligt en gemensam grafisk profil.

Projektet ska också skapa ett årshjul med aktiviteter och evenemang, arbeta med varumärket Delsbo och utveckla nya evenemang i samverkan mellan lokala aktörer.

Dessutom ska projektet ta fram en plattform för framtida samverkan, där styrgruppen, fokusgrupperna och fastighetsägargruppen ingår. För att följa upp och utvärdera arbetet ska en medborgarenkät genomföras där invånarna får tycka till om det som genomförts under projekttiden och lämna förslag på nya utvecklingsidéer.

PROJEKTÄGARE	Hudiksvalls kommun
AKTUELL KOMMUN	Hudiksvalls kommun
SAMARBETSPARTNERS	Hälsinglands Sparbank, Lokala företagare
INSATSOMRÅDE	Lokal utveckling
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	520 000 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	420 000 SEK
STÖD FRÅN LAG	38 600 SEK
ÖVRIGT STÖD	100 000 SEK
PRIVAT FINANSIERING	100 000 SEK
IDEEL TID	382 600 SEK

FÖRSTUDIE: FÖRBEREDELSE TILL UTVECKLINGSPLAN I DELLENBYGDEN

SYFTET med projektet är att skapa förutsättningar för en kompetensplattform som samlar och tillvaratar Dellenbygdens aktörers kunskap och erfarenhet.

Insatserna ska på lång sikt bidra till att skapa arbetstillfällen, stärka Dellenbygden och stimulera besöksnäring och näringslivsutveckling, samtidigt som de motverkar utflyttning och skapar nya reseanledningar till bygden.

MÅLET med projektet är att bygga upp ett nätverk för att driva Dellenbygdens gemensamma frågor, samt att ta fram en rapport som beskriver både processen och resultaten av arbetet.

PROJEKTET innebär att inventera föreningar och företag inom Dellenbygden och att samla aktörer till möten om samarbete och gemensam

utveckling. Arbetet resulterar i en rapport som beskriver hur en framtida samverkansplattform kan byggas och utvecklas vidare.

PROJEKTÄGARE	Dellenbygdens Framtid
AKTUELL KOMMUN	Hudiksvalls kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	129 600 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	129 600 SEK
STÖD FRÅN LAG	42 768 SEK
IDEEL TID	110 220 SEK

DELSBO

FÖRSTUDIE: PROJEKTPLAN ORBADEN I HÄLSINGLAND

SYFTET med projektet är att förstudien ska klargöra vilka insatser företag, föreningar och invånare i bygden anser vara viktiga för att bidra till bygdens utveckling.

MÅLET med projektet är att ta fram en förstudierapport där insatser för utveckling av bygden finns beskrivna. Ett ytterligare mål är att skapa ett nätverk av företag och föreningar i bygden.

PROJEKTET omfattar analys av nuläget, kartläggning av intressenter, marknadsanalys, resor och studiebesök, samt arbete med att identifiera insatser och lösningar.

Arbetet avslutas med sammanställning av en förstudierapport som redovisar resultat och förslag till framtida utvecklingsåtgärder.

PROJEKTÄGARE	Orbaden i Hälsingland
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	75 000 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	75 000 SEK
STÖD FRÅN LAG	24 750 SEK
IDEEL TID	16 720 SEK

ORBADEN

FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN I HÄLSINGLAND

SYFTET med projektet är att aktivera de som bor och verkar i olika bygder så att de gemensamt engagerar sig i och driver utvecklingsfrågor i sin hembygd.

MÅLET med projektet är att flertalet bygder inom Leaderområdet, genom bred samverkan mellan olika målgrupper, har tagit fram lokala utvecklingsplaner och påbörjat arbetet med att förverkliga dessa.

PROJEKTET omfattar processledning för att förbereda och genomföra utvecklingsprocesser i olika bygder, samt att tillsammans med de boende och verksamma upprätta lokala utvecklingsplaner. Det inkluderar även projektledning, styrgruppsarbete samt ekonomi- och projektadministration.

PROJEKTÄGARE	Länsbygderådet X-ing i Gävleborg
AKTUELL KOMMUN	Sandvikens kommun
INSATSOMRÅDE	Lokal utveckling
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1861135 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1501135 SEK
STÖD FRÅN LAG	495375 SEK
PRIVAT FINANSIERING	360000 SEK
IDEEL TID	1496460 SEK

LANDSBYGGARE HÄLSINGEBYGDEN

SYFTET Syftet med projektet är att synliggöra goda exempel på landsbygdsutveckling samt att utveckla nya mötesformer och metoder för samverkan inom området. Genom detta vill projektet även skapa förutsättningar för ökad inflyttning till bygden.

MÅLET med projektet är att skapa nya nätverk och metoder för landsbygdsutveckling där många olika aktörer deltar. Projektet ska också marknadsföra goda exempel på hur man kan arbeta med landsbygdsutveckling genom sociala medier, webb och film, samt genomföra så kallade Landsbyggaresor för att inspirera människor och organisationer i området till fortsatt engagemang och utveckling.

PROJEKTETS inleds med att identifiera inspirerande exempel som kan bidra till utveckling i området. En grafisk profil och ett kommunikations- och marknadsföringsmaterial tas fram för att producera film-, bild- och textmaterial till både sociala medier och andra kanaler.

Projektet ska också utveckla metoder som uppmuntrar fler aktörer att starta egna initiativ och projekt för landsbygdsutveckling. Detta sker genom föreläsningar, studieresor och erfarenhetsutbyten, med syftet att inspirera till samarbete och nytänkande i hela området.

PROJEKTÄGARE	Utveckling Hälsingebygden
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Lokal utveckling
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	1263273 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1263273 SEK
STÖD FRÅN LAG	416000 SEK
IDEEL TID	82060 SEK

FÖRETAGSSAMVERKAN FÖR EXPORT TILL ITALIEN

SYFTET med projektet är att bygga en kunskap om, samt utveckla en modell för hur, man i samverkan mellan företag och lokala/nationella stödstrukturer för företagande, kan arbeta med export av små livsmedelsproducenters produkter.

MÅL med projektet är att ta fram en arbetsmodell för export av regionalt producerade livsmedel.

PROJEKTET består av förarbete med identifiering av fler livsmedelsproducenter samt undersökning och sammanställning av tullfrågor och logistiklösningar m.m. Utbildning av deltagande testföretag.

Resa till Italien för att testa modell och upplägg på arbete och att sedan ett efterarbete med erfarenhetsutbyte och uppföljning. Vilket resulterar i en utvärdering och sammanställning av resultat och rapport.

PROJEKTÄGARE	Föreningen Matvärden
AKTUELL KOMMUN	Bollnäs kommun
INSATSOMRÅDE	Sysselsättning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	595 113 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	595 113 SEK
STÖD FRÅN LAG	196 387 SEK
IDEEL TID	196 900 SEK

DELSBO ELECTRIC

SYFTET med projektets är att stimulera till innovativa transportlösningar med fokus på järnväg, genom att utveckling av tävlingen *Delsbo Electric*. Genom att skapa nya former för samarbete mellan studenter, utbildare, forskare och företag ska projektet bidra till en fördjupad kunskapsutveckling och ökad samverkan mellan utbildning och näringsliv.

Projektet syftar också till att underlätta rekrytering av kompetens till teknikföretagen inom Leaderområdet samt att väcka och stärka teknikintresset hos barn, ungdomar och unga vuxna. På så sätt bidrar satsningen till både innovation, kompetensförsörjning och långsiktig regional utveckling.

MÅLET med projektet är öka antalet deltagande skolor i tävlingen, även från andra länder. Tävlingen *Delsbo Electric* utvecklar en mötesplats för forskare, doktorander, företag med flera för erfarenhetsutbyte och kontakter. *Delsbo Electric* förmedlar erbjudanden om examensarbeten och praktikplatser under projektiden. En teknikintressetrappa i fem steg skapas kopplat till *Delsbo Electric* för ökat intresse för teknik hos barn och ungdomar.

PROJEKTET består i faktainsamling med behovsinventering från deltagare, företag, och andra organisationer. Arbete med utveckling av tävlingen *Delsbo Electric* för varje projektår. Studieresor och rekrytering av nya deltagare till tävlingen. Genomförande av tävlingen *Delsbo Electric*. Dokumentera resultat av tävlingen (innovativa sätt att föra fram fordon på järnväg). Marknadsföring och information. Uppdatera hemsidor och andra kanaler för att sprida info om tävlingen. Projektledning och administration.

DELSBO

PROJEKTÄGARE	Järnvägsföreningen Dellenbanans vänner
AKTUELL KOMMUN	Hudilsvalls kommun
SAMARBETSPARTNERS	Hudilsvalls kommun, HHK, Hiab, Oilquick, Sunfab, Huddig, Tube, Monitor, Mekanotjänst, Hälsinglands Sparbank och Fiber Optik Valley/ Rise
INSATSOMRÅDE	Forskning & utbildning
FOND	Landsbygdsprogrammet
BUDGET	2340014 SEK
TOTALT PROJEKTSTÖD	1800014 SEK
STÖD FRÅN LAG	444505 SEK
ÖVRIGT STÖD	150000 SEK
PRIVAT FINANSIERING	540000 SEK
IDEEL TID	581320 SEK

NOT PÅ DJUPET

Samtliga projekt inom området "Konkurrenskraftig fiskenäring" har genomförts i nära samarbete med det ansvariga Leaderområdet Gästrikebygden.

MÅLET med projektet är att hitta alternativa fiskemetoder för strömming, med anledning av de omfattande sälskador som uppstår vid dagens fiske med traditionella nät.

SYFTET är att testa fiske med not på cirka 40 meters vattendjup. Noten är ett redskap som vanligtvis används på grundare vatten, där den läggs i en cirkel ut från land och sedan dras in mot stranden, vilket gör att fisken hålls kvar levande i en mindre fångstpåse.

Eftersom strömmingen under sommar och höst befinner sig på cirka 40 meters djup, och nätfisket där orsakar stora sälskador, vill SLU och fiskarna pröva ett miljövänligare alternativ till trålning.

PROJEKTET omfattar inköp av utrustning samt genomförande av testfiske med not på djupt vatten med Rederi Rönnskärs båt HL 3 Thule utanför Nordanstig.

Tester och resultat utvärderas av SLU Aqua, bland annat genom att kameror placeras på olika punkter i noten.

Yrkesfiskare och andra intresserade informeras löpande om projektets genomförande och resultat.

En slutrapport kommer att publiceras efter projektets avslut.

SAMVERKAN MELLAN FISKETS INTRESSENTER I NEDRE DALÄLVEN

Samtliga projekt inom området ”Konkurrenskraftig fiskenäring” har genomförts i nära samarbete med det ansvariga Leader-området Gästrikebygden.

MÅLET med projektet har varit att arbeta med fiskerelaterade frågor i Nedre Dalälven, att utveckla samarbeten och stärka nätverken mellan berörda aktörer. Projektet har syftat till att sprida kompetens, erfarenheter och nya rön kopplade till fiske som resurs, samt att verka för en långsiktigt hållbar fiskeförvaltningsplan för havsvandrande fisk i området från älvmyndningen till Näs (LIV-området), inför omprövningen av vattenkraftens miljökrav. En viktig del har även varit att bevaka frågor som lyfts av intressenter under projektets gång och att följa myndigheters och förvaltningars arbete i frågor som påverkar planeringen och återinförandet av havsvandrande fisk i området.

SYFTET har varit att utveckla och driva arbetet med fiskerelaterade frågor, såsom tillsyn, förvaltning, prissättning och marknadsföring i Nedre Dalälven, samt att visa på ett proaktivt agerande med en lokalt väl förankrad och långsiktigt hållbar förvaltningsplan som förberedelse inför återintroduktionen av havsvandrande fisk i den nedre delen av Dalälven. Genom att främja fiskeresursen och hållbarhetsaspekter – ekonomiska, sociala och ekologiska, i linje med biosfäriskt arbete – har projektet verkat för att stärka fisket som en kvalitetsupplevelse i Nedre Dalälven.

PROJEKTET har sin grund i de behov och önskemål som framkommit genom dialog och erfarenheter från det tidigare Leader-projektet ”Fiskevård i Nedre Dalälvsområdet”. Under projektperioden har totalt nitton nätverksträffar genomförts med olika inriktningar och omfattning. Bland annat har kurstillfällen arrangerats i samarbete med Länsstyrelsen Uppsala län, Polisen och senare Studieförbundet, riktade till tillsynspersonal. Andra aktiviteter har varit introduktion till digital fiskekortslösning, studiebesök vid Vattenfalls testanläggning ”Laxeledatorn” och vid SLU:s Fiskeriförsöksstation i Älvkarleby, samt en temadag om framtidsfrågor

där bland andra journalisten Martin Falklind medverkade. Projektet har även bidragit till en studiecirkel om vattendragsekosystem och restaurering i Svenska Naturskyddsföreningens regi, i samarbete med Studieförbundet.

En central del av arbetet har varit att samlas fiskerättsägare och sju berörda kommuner i en gemensam lobbykampanj för att påverka tidsplanen för omprövningen av vattenkraftens miljövillkor i LIV-området. Projektet har också kontinuerligt bevakat och återkopplat information från myndigheternas arbete inför omprövningen, och etablerat ett nära samarbete med föreningen Östersjölaxälvar, vars representanter deltagit i planeringen av riktlinjer för den kommande förvaltningsplanen.

Kommunikationen kring projektet har skett både direkt med fiskerättsägarna och genom nära samarbete med koordinatören för Biosfär-området Älvlandskapet Nedre Dalälven. Informationen har även spridits via media, och projektet har under hela genomförandet haft ett välfungerande samarbete med länsfiskekonsulenterna.

UTVECKLINGSPLAN FÖR FRAMTIDENS FISKE

Samtliga projekt inom området ”Konkurrenskraftig fiskenäring” har genomförts i nära samarbete med det ansvariga Leader-området Gästrikebygden.

MÅLET med projektet har varit att, genom redan genomförda inventeringar samt sammanställningar av befintlig dokumentation och juridiska inventeringar, ta fram gemensamma vatten- och fiskevårdsplaner för Ljusnan och Voxnan.

Ambitionen har varit att dessa planer ska bygga på samma åtgärdsarbete och samverka över administrativa gränser, så att helheten för avrinningsområdena stärks.

Utifrån projektets vatten- och fiskevårdsplan är målet att återinföra fri fiskvandring för naturreproducerad fisk i fler sammanhängande områden.

Genom projektet har kommunerna i Ljusnans och Voxnans avrinningsområden (ARO) fått en gemensam syn och börjat arbeta samordnat för att åtgärda de vatten- och fiskevårdsproblem som finns. På sikt ska detta bidra till att uppnå god ekologisk status enligt miljökvalitetsnormerna, som i sin tur är framtagna för att leva upp till EU:s vattendirektiv.

SYFTET med projektet är att få fram en vatten- och fiskevårdsplan i Ljusnan och Voxnans avrinningsområde upp till första naturliga vandringshinder samt att i och med projektets jobb lyfta Ljusnan och Voxnan till den nivå som dessa två älvar och dess avrinningsområde så väl förtjänar.

PROJEKTET har fått fram åtgärder genom att göra inventeringar av befintliga dokumentationer, göra juridiska inventeringar och att göra kulturinventeringar. Detta för att skapa styrdokument som i sin tur resulterar i åtgärder som skapar förutsättningar för att sportfisketurismen ska bevaras och fler lockas.

Vi vill genomföra kompletterande vattendragsinventeringar där sådana har saknats från tidigare inventeringar samt ta fram en projektplattform som även i framtiden ska fungera som en arbetsgrupp för samsyn kring de arbeten som ska genomföras utifrån projektplanen. Med arbetsgruppen säkras en högre kompetens och

en kvalitetssäkrad för att säkerställa hållbart fiske. Med vår samlade erfarenhet vill vi skapa utbildningsinsatser för föreningar, företag, och offentliga organisationer med syftet att öka kunskapen kring hur man kan säkerställa fisken som en hållbar resurs. Utbildningen ska även ge förståelse för olika styrdokument, såsom EU:s vattendirektiv, miljökvalitetsnormer och kommunala fiskevårdsplaner, samt hur allt hör ihop.

Inom projektet genomförs intervjuer och samrådsträffar, samt informationsinsatser och skapandet av gränsöverskridande nätverks-träffar för berörda verksamheter och branscher.

KUSTFISKARELYFTET – FÖR LEVANDE KUST OCH FISKELÄGEN MED HAV I BALANS

Samtliga projekt inom området ”Konkurrenskraftig fiskenäring” har genomförts i nära samarbete med det ansvariga Leader-området Gästrikebygden.

Målet var att, i samarbete mellan de kvarvarande yrkesfiskarna i Gävleborg, Uppland, Västernorrlands län och Nordanstigs kommun, genomföra ett projekt som förbättrar de yrkesverksamma fiskarnas förutsättningar att bedriva ett småskaligt fiske som är miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart.

Projektet syftade även till att möjliggöra utveckling, rekrytering och fler arbetstillfällen, samt att skapa nya jobb inom förädling av lokala fiskefångster och därigenom bidra till levande fiskelägen och en stärkt besöksnäring.

SYFTET var att bidra till att skapa förutsättningar för småskaligt och hållbart kustfiske, rekrytering av unga fiskare och ett hav i balans i Gävleborgs, Västernorrlands och norra delen av Uppsala läns kustområden.

Vi har jobbat för att de småskaliga kustfiskarna ska utveckla ett starkare nätverk för samarbete som kan leda till bättre tillvaratagande av deras yrkeskunskaper, lönsamhets- och förädlingsintressen, utveckla samarbetet med besöksnäringen och att marknadsföra det småskaliga fisket kopplat till förädlade produkter och kustsamhällenas attraktivitet.

PROJEKTET har omfattat fem samverkande aktiviteter och fokusområden.

Aktivitet 1 och 2 rörde inventering och samverkansplattform. Efter identifiering och inventering av aktiva kustfiskare bildades en referensgrupp tillsammans med dessa, för att diskutera de viktigaste frågorna utifrån fiskarnas behov. I gruppen behandlades frågor som:

- Vilka problemställningar finns?
- Vem kan bidra med vad?
- Vilka kontakter är viktiga att ta?
- Vad behöver vi ta reda på, och vilka bör vi samarbeta med?

Projektledarens roll har varit central i detta arbete, både för att etablera viktiga kontakter och för att säkerställa en god kommunikation

mellan aktörerna. Vi har aktivt arbetat för att sprida kunskap om kustfiskaryrket, entreprenörsandan, utmaningarna och möjligheterna, samt fört en intensiv dialog med myndigheter för att minska byråkratin och skapa bättre förutsättningar för kvotfördelning, så att fler ska kunna välja fisket som yrke.

3. Samverkan med besöksnäringen. Projektet, tillsammans med den etablerade samverkansplattformen, har stärkt samarbetet mellan fiskare och restaurangnäringen. Fokus har legat på att synliggöra de lokala fiskarna som leverantörer av färsk fisk och på att visa det småskaliga fisket som en garant för levande kustsamhällen.

4. Marknadsföringsinsatser och information. Ett viktigt mål har varit att öka kunskapen om och sprida information kring det småskaliga kustfiskets betydelse för lokala arbetstillfällen, kustkultur och besöksnäringens utveckling.

Projektet har producerat material i form av bilder, texter och media. Vi har deltagit i möten, seminarier och webinarier, vilket har lett till ökad efterfrågan på fångster och ett växande intresse för kustsamhällena.

5. Rekrytering av nya fiskare. För att underlätta rekrytering till yrket har projektet genomfört marknadsföringsinsatser, tagit fram informationsfilmer och utvecklat utbildningsmöjligheter.

Genom att erbjuda praktikplatser på fiskebåtar och inom förädlingsenheter har unga personer fått möjlighet att prova på yrket och få en inblick i vad arbetet innebär.

SÄL OCH SKARV

Samtliga projekt inom området ”Konkurrenskraftig fiskenäring” har genomförts i nära samarbete med det ansvariga Leaderområdet Gästrikebygden.

MÅLET med projektet har varit att sammanställa dokumentation av befintliga forskningsresultat samt yrkesfiskarnas upplevda ekonomiska konsekvenser av säl och skarv i Östersjön. Ett annat mål har varit att skapa ett nätverk som kan fungera som en plattform för samarbete mellan aktörer runt Östersjön i frågor som rör säl och skarv.

Projektet har ingått som en del i ett transnationellt samarbetsprojekt kring Östersjön, med fokus på att synliggöra både fakta och upplevda effekter av sälens och skarvens påverkan på det småskaliga, kustnära yrkesfisket.

SVFTET har varit att stärka kunskapen om hur säl och skarv påverkar yrkesfisket och att skapa bättre förutsättningar för en gemensam förståelse mellan de länder och regioner som berörs.

Genom att samla in, analysera och sprida både vetenskaplig kunskap och yrkesfiskares erfarenheter har projektet velat bidra till en mer balanserad och faktabaserad diskussion om förvaltningen av säl och skarv i Östersjöområdet.

I **PROJEKTET** har vi samarbetat med svenska leaderområden längs hela Östersjökusten samt med partners från Finland, Estland och Tyskland. Lead partner för det transnationella samarbetet har varit det finska leaderområdet ESKO, medan Leader Sydost har fungerat som samordnare för den svenska delen.

Inom ramen för projektet har intervjuer genomförts med yrkesfiskare både i vårt fiskerandsområde och i övriga deltagande regioner. Resultaten har sammanställts i en internationell rapport som bland annat presenterades vid ett digitalt seminarium med deltagare från EU-kommissionen. De svenska leaderområdena tog därefter gemensamt fram en kompletterande svensk rapport och arrangerade ett seminarium där resultaten presenterades. Projektet avslutades med en fysisk konferens i vårt leaderområde, där erfarenheter och slutsatser lyftes fram.

Projektet har bestått av gemensamma delar för hela det transnationella samarbetet, nationella delar för de svenska leaderområdena och avslutande lokala aktiviteter. Pandemin sammanföll med projektets genomförande, vilket påverkade vissa planerade fysiska möten, resor och seminarier, men trots detta kunde arbetet fortsätta digitalt.

I den transnationella delen av projektet har vi gemensamt inventerat befintliga kunskapsunderlag och genomfört intervjuer med kustfiskare. Arbetet inleddes med ett uppstartsmöte i Helsingfors, och den insamlade datan analyserades av det finska forskningsinstitutet LUKE, som sammanställde resultaten i en skriftlig rapport. Samordnaren för den transnationella delen genomförde flera informationsinsatser riktade till olika aktörer, och arbetet avslutades med ett digitalt seminarium i maj 2021. Den finska partnern ESKO ansvarade för samordningen av projektet och fakturerade övriga partners för respektive andel av kostnaderna.

De svenska leaderområdena identifierade under projektets gång ett behov av att ta fram ett kompletterande svenskt material. En gemensam fysisk träff hölls på Gotland, medan övrigt samarbete skedde digitalt. En konsult anlätades för att sammanställa den svenska rapporten, som publicerades i november 2021 och presenterades på ett nationellt digitalt seminarium med omkring 60 deltagare.

Som avslutning genomfördes en lokal spridningsaktivitet i vårt leaderområde i november 2022. Den bestod av en heldagskonferens i Gävle med över 80 anmälda deltagare. Konferensen arrangerades i samverkan med arbetsgruppen för säl och skarv, kopplad till Havs- och vattenmyndighetens pilotprojekt Ekosystembaserad havsförvaltning, och fick mycket goda omdömen från deltagarna.

KLÄCKERI FÖR UPPFÖDNING AV GULESÄCKSYNGEL

Samtliga projekt inom området ”Konkurrenskraftig fiskenaering” har genomförts i nära samarbete med det ansvariga Leaderområdet Gästrikebygden.

Det kortsiktiga MÅLET med projektet har varit att genomföra ett studiebesök, iordningställa ett gulesäckskläckeri och utföra provfiske för nollresultat. Arbetet har omfattat att fånga avelsfisk, klämma dessa på rom och mjölke för att kläcka fram gulesäcksyngel, samt att sätta ut de kläckta ynglen i vattendraget.

Projektet har även haft som mål att genomföra uppföljande provfisken på tidigare utsatta yngel samt att sprida kunskap och information om genomförandet och resultaten.

Det mer långsiktiga målet är att se en ökning av återvändande fisk, som kommer upp för att reproducera sig på sina födelseområden där yngel satts ut. Även antalet födosökande fiskar förväntas öka, vilket ger bättre förutsättningar för fiske. På sikt ska detta bidra till ett ökat sportfiske, fler sålda fiskekort och därigenom högre intäkter till Dellenbygdens FVO. Dessa resurser kan i sin tur användas för utökade fiskevårdsåtgärder och en stärkt lokal turism.

SYFTET och bakgrunden till projektet är att Dellenöringen under flera decennier minskat kraftigt i antal. Arten har därför odlats och satts ut som främst två- och tresomriga yngel i Svågan, som mynnar ut i Norra Dellen. Detta har skett som en del av kompensationsåtgärder kopplade till kraftverksutbyggnader som hindrat vandring och naturlig reproduktion. De juridiska vattendomarna har haft som syfte att kompensera för dessa begränsade reproduktionsmöjligheter.

Under senare år har dock både förutsättningarna och effekterna av kompensationsutställningarna förändrats, och deras långsiktiga effekt har börjat ifrågasättas. I samband med åtgärder som kan krävas för att uppfylla EU:s ramdirektiv för vatten finns anledning att se över nuvarande kompensationsstrategier.

Ett vanligt problem vid kompensationsodling är att populationerna är små och därmed riskerar att tappa genetisk variation snabbare

än större populationer. Minskad genetisk variation ökar risken för inavelseffekter och försämrar populationens förmåga att anpassa sig till förändringar i miljön. Studier visar att dessa problem är särskilt tydliga hos odlade öringstammar som används för utsättning i reglerade sjöar och kraftverksmagasin. Rekommendationerna för urval av fisk är svåra att följa eftersom många av dessa stammar har för svaga vilda populationer, vilket försvårar tillförseln av nytt genetiskt material.

Genom detta projekt har vi velat skapa en livskraftig stam av Dellenöring genom uppfödning av gulesäcksyngel i en så naturlig miljö som möjligt, med prägling från samma vatten och avrinningsområde som den vilda fisken. Stödutsättningen inom projektet har haft som syfte att öka den totala populationsstorleken utan att påverka den vilda fisken negativt, och att producera odlade individer med betendemässiga och fysiologiska egenskaper så lika deras vilda artfränder som möjligt.

PROJEKTET har resulterat i att ett fullt fungerande kläckeri byggts. Efter att avelsfisk fångats har rommen befruktats och ynglen fötts upp till gulesäcksstadiet. De har därefter satts ut på lokaler som tidigare provfiskats inom projektets ramar. Uppföljande provfisken har visat att de kortsiktiga målen har uppnåtts och att de långsiktiga målen därför också bedöms ha goda förutsättningar att uppfyllas.

Projektet har därmed lagt grunden för att stärka den totala populationen av Dellenöring utan negativa effekter på den vilda stammen. Resultatet är odlade individer med egenskaper så nära den vilda fisken som möjligt, vilket stärker artens långsiktiga livskraft.

Projektet har dessutom väckt stort intresse, inte bara lokalt utan även utanför kommunen. Många har hört av sig för att ta del av resultaten eller för att uttrycka uppskattning över det arbete som genomförts.

Ett PARAPLYPROJEKT är en särskild typ av Leaderprojekt som har mindre ekonomisk omfattning än de ordinarie projekten. Ansökningsförfarandet och beslutsvägarna är enklare och snabbare. Tanken är att projekten ska bestå av aktiviteter som genomförs på en relativt kort tid, där effekterna av insatserna kan vara både omedelbara och på längre sikt.

Precis som andra Leaderprojekt bygger även paraplyprojekten på att insatserna är nytänkande, har tydlig relevans i den lokala strategin och bidrar till en positiv utveckling i lokalsamhället. Dessutom ska de bjuda in till delaktighet, samverkan och öppenhet.

PARAPLYPROJEKT

BO TO B

PROJEKT

Konstmetod Per Jonsson Dance Center
Järvsöguiderna
Låt oss revolutionera modebranschen!
Oppå Botten

SYFTET är att stärka mindre företags förutsättningar för utveckling genom nationellt och internationellt utbyte.

MÅLET är att minst tre deltagande företag i sina beskrivningar av projektet ska uttrycka att erfarenheten av internationellt utbyte haft betydelse för deras företags utveckling. Vidare ska 5–10 delaktiviteter genomföras inom ramen för paraplyprojektet, vilka bidrar till att uppfylla målen i vår strategi under insatsområde 5 – *Nationellt och internationellt samarbete*.

PROJEKTET omfattar guidning och coaching, marknadsföring, administration samt redovisning kopplat till de aktiviteter som genomförs inom paraplyprojektet.

HÄLSINGLAND

KULTURSKRAPERIET

SYFTET med projektet är att underlätta för ellsjälur att genomföra nyskapande kulturella arrangemang och samarbeten som stärker vårt Leaderområde.

MÅLET med projektet är att nytänkande idéer ska genomföras inom ramen för delaktiviteterna under temat ”nyskapande kulturella

arrangemang och samarbeten”. Dessa initiativ ska kunna fungera som inspiration för andra människor och organisationer som vill göra något annorlunda inom kulturområdet i sin bygd.

Minst två av delaktiviteterna i projektet ska leda vidare och få en fortsättning i någon form. Sammantaget ska delaktiviteterna bidra till att uppnå strategin för insatsområde 6 – *Kultur och kulturarv* i vårt Leaderområde.

PROJEKTET omfattar guidning och coaching av deltagande aktörer i idéutveckling, genomförande och slutredovisning av sina insatser.

Det inkluderar även marknadsföring genom kontakt med kommunernas avdelningar för kultur och fritid, via det föreningsnätverk som är kopplat till vårt Leaderområde samt genom sociala medier.

Vidare ingår administration och redovisning, vilket omfattar upprättande av ansökningshandlingar, avtal, planering och genomförande av beslutsmöten, dokumentation samt redovisning av utgift

PROJEKT

From Swedish wood to Bollywood
Elskåp Ljusdal
Multimediaprojekt Forsa Forngård
Att virka en sjö
En vandring till Sagaliden

HÄLSINGLAND

UNG & KULTUR

SYFTET med projektet är att barn, ungdomar och unga vuxna ska få ökad kunskap om bygdens kultur och kulturarv, samt utvecklas som individer genom att, i delaktighet med andra, utveckla och genomföra egna idéer inom kulturområdet i Leaderområdet.

MÅLET med projektet är att, vid projektets slut, ha genomfört mellan fem och åtta kulturella delaktiviteter som huvudsakligen riktar sig till målgruppen. Delaktigheterna ska bidra till att uppfylla strategin för insatsområde 6 – *Kultur och kulturarv* i vårt Leaderområde.

PROJEKTET omfattar guidning och coaching av deltagare i idéutveckling, genomförande och slutredovisning av sina insatser. Marknadsföringen sker genom kontakt med kommunernas avdelningar för kultur och fritid, ungdomssamordnare och andra personer som arbetar med

eller har kontakt med barn och unga. Vidare ingår administration och redovisning, vilket omfattar upprättande av ansökningshandlingar, avtal, planering och genomförande av beslutsmöten, dokumentation samt redovisning av utgifter.

PROJEKT

Quam
Guldvaskning
Förnyelse av traditioner och historiskt minne
Statistdag Nordanstig
Videobiblioteket
Kultur i nödens tid

HÄLSINGLAND

P TO P

SYFTET med projektet är att människor, föreningar och organisationer i vår Leaderbygd ska få möjlighet att utvecklas genom erfarenhetsutbyten och nätverksskapande, både nationellt och internationellt.

MÅLET med projektet är att minst två deltagande föreningar eller organisationer planerar ett fortsatt erfarenhetsutbyte och nätverkande med de parter de mött efter det att delaktiviteten avslutats.

De fem till tio delaktiviteter som genomförs inom paraplyprojektet ska bidra till att uppfylla målen i vår strategi för insatsområde 5 – *Nationellt och internationellt samarbete*.

PROJEKTET omfattar guidning, coaching, marknadsföring, administration och redovisning kopplat till de aktiviteter som genomförs inom paraplyprojektet.

PROJEKT

Landsbygdsstruktur Hudiksvall
Vi vidgar vyerna
Lokalekonomidagar Järvsö
Hållbart samarbete med markägare för cykelleder
Tillsammans är vi Starka
Tillsammans i Europa

HÄLSINGLAND

RESULTAT OCH INDIKATORER

aktnummer	projekt	Antal skapade sysselsättningsstimmar	Antal nya företag
2016-6847	BYGDENS SALUHALL	1440	2
2017-135	CYKEL- OCH VANDRINGSLEDER I OVANÅKER	650	
2016-361	KANONHOLMEN GÅRDSBUTIK	3440	1
2016-6755	NY- OCH OMBYGGNATION AV BÅTSLIP I SKÄRSÅ	350	
2016-5367	ODLINGSPPOOL KILAFORS	860	1
2017-3727	SOCIALT JORDBRUK I HÄLSINGLAND	4300	
2017-4470	UTVECKLA RIBBCHARTER I SÖDERHAMN	900	
2017-5336	UTVECKLING LJUSDAL	6536	3
2016-6590	UTVECKLING TROLLDALDEN	1032	
2019-666	LIVSMEDEL ORBADEN	8408	
2017-660	KRYPE FÅBOD	300	
2017-1462	KONCEPTUTVECKLING AKTIVITETSSKOLA	860	
2017-5346	MEDARBETARÄGANDE I GÄVLEBORG	430	
2016-6857	PILGRIM-DIGITALAKARTOR	450	1
2017-2498	FÖRETAGS SAMVERKAN EXPORT TILL ITALIEN	1720	
2017-3696	NORDANSTIGS TURISM	2248	4
2017-5347	ÖVERHOGDALSBOADERNA	860	1
2018-1768	B TO B		1
2018-2945	DESTINATION JÄRVSÖ AB	10320	4
2017-4429	SVEDBOVALLEN	640	
2017-1378	STENEGÅRD	1720	
2018-2950	KULTURARV I LÅNGHED	7740	4
2017-1867	MED GRUVAN I FOCUS	1960	
2017-3715	IDROTTSTURISM	860	1
2021-4042	MÅLTIDSTURISM GÄVLEBORG	4988	
2017-3689	FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN	516	1
	SUMMA	63528	24
	ARBETSTILLFÄLLEN	36,93	

Aktnummer	Projekt	Bevarade arbetstillfällen / timmar	Genomförda generationsskiften	Nya företagsnätverk	Nya mötesplatser för företagare	Bevilljade projektstöd innovation och företagande	Nya tjänster med lokal råvaror och produkter	Innovationer i företag	Företag och organisationer som får stöd för innovativt arbete i sin organisation	Gästnätter / områdets definition	Nya besöksanledningar	Genomförda aktiviteter för ökad samverkan mellan skola, föreningsliv och näringsliv.	Genomförda projekt i med samverkan mellan högskola, föreningar, företag och organisationer
2016-2683	FÖRBEREDELSE TILL UTVECKLINGSPLAN I DELLENBYGDEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2016-2921	YOGA FÖR OMSORG OCH HÄLSA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2016-3524	FÖRSTUDIE ORBADEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2016-3612	KANONHOLMEN-GÅRDSBUTIK	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0
2016-4078	KULTURSATSNING BARN I OVANÅKER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2016-5172	ALLAKTIVITETSHUS LJSUNE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2016-5219	FÖRSTUDIE ORFABACKEN												
2016-5353	UTVECKLINGSPLAN HJÄRTEMAT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
2016-5367	ODLINGSPPOOL KILAFORS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2016-5387	UTVECKLINGSPLAN FISKE I SVÅGADALEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
2016-6590	UTVECKLING TROLLDALEN	1	0	0	0	0	1	0	0	50	1	0	0
2016-6755	NY OCH OMBYGGNAD AV BÅTSLIP I SKÄRSÅ	1	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0
2016-6847	BYGDENS SALUHALL I SÖDERHAMN	0,5	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0
2016-6851	DELISO ELECTRIC	0	0	0	1	0	1	0	1	60	1	4	1
2016-6857	PILGRIMSLED	1	0	1	0	0	2	0	0	10	1	0	0
2016-7281	UNDERSVIKS KULTUR I BILD OCH MOBIL	0	0	0	0	0	1	0	1	2	1	0	0
2017- 135	CYKEL- OCH VANDRINGSLEDER I ALFTA FINNSKOG	1	0	0	0	0	4	0	0	2	1	0	0
2017- 1378	STENEGÅRD	1					3		1	10	2		
2017- 660	KRYPE FÅBOD	0	0	0	0	0	2	0	0	9	2	0	0
2017-1462	KONCEPTUTVECKLING AKTIVITETSSKOLA								1			2	
2017-1867	MED GRUVAN I FOKUS – LOOS KOBOLTGRUVA	1		1			5			15	4		
2017-1937	UTVECKLA DESTINATION HASSELA	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
2017-2292	LOKALT SLAKTERI OCH FÖRÄDLING – EN FÖRSTUDIE												
2017-2498	FÖRETAGSSAMVERKAN FÖR EXPORT TILL ITALIEN	2	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0
1	UTEGYM SVÅGAVALLEN												
2017-3689	FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN	2	1	1	1				1				
2017-3696	NORDANSTIG TURISM	2		2			9		1	400	3		
2017-3708	MELLAN BROARNA										1	1	
2017-3715	UTVECKLA IDROTTSSTURISMEN I SÖDERHAMN	1		1	1		8		1	30	15	2	
2017-3727	SOCIALT JORDBRUK I HÄLSINGLAND	1	1				1		1				

Aktnummer	Projekt	Bevarade arbetstillfällen / timmar	Genomförda generationsskiften	Nya företagsnätverk	Nya mötesplatser för företagare	Beviljade projektstöd innovation och företagande	Nya tjänster med lokal råvaror och produkter	Innovationer i företag	Företag och organisationer som får stöd för innovativt arbete i sin organisation	Gästnätter / områdets definition	Nya besöksanledningar	Genomförda aktiviteter för ökad samverkan mellan skola, föreningsliv och näringsliv.	Genomförda projekt i med samverkan mellan högskola, föreningar, företag och organisationer
2017-3770	BOLLNÄS ÅNGBÅTSSÄLLSKAP – WARPEN			1									
2017-4429	SVEDBOVALLEN	1				1	4		1	24	5	1	
2017-4470	UTVECKLA RIBCHARTER	1		1			4			5	4		
2017-4549	FÖRSTUDIE FOLKUNGAR												
2017-4584	SMIDESVERKSAMHET PÅ TRÄSLOTTET						1				1		
2017-5320	HJÄRTHÄLSA I HÄLSINGLAND						1		1			1	1
2017-5336	UTVECKLING LJUSDAL	3	1		1	1	6	1	1	15	6		
2017-5346	MEDARBEARÅGANDE COOMPANION	1	1		1	1			1				
2018-2947	KULTURARKEN												
2016-6590	UTVECKLING TROLLDALEN			1	1		1			50			
2017-5347	ÖVERHOGDALSBONADERNA	0		2	0		6			0	5		
2018-1769	P TO P												
2018-1756	KULTURSKAPERI												
2018-1768	B TO B	0		5				2					
2018-1748	UNG O KULTUR												
2018-2945	JÄRVSÖ SOM CYKELDESTINATION	4	2	4		1		1		9600	3		
2018-2183	STRÅSJÖ MEDELTIMA ÖRTAGÅRD										1		
2018-2950	SKAPA LANDSBYGDSUTVECKLING FÖR BOENDE OCH BESÖKARE GENOM ATT UTVECKLA, STIMULERA OCH FÖRNYA KULTURARVET I LÅNGHED	5,5		1			4			200			
2021-332	MO AKTIVITETSFÖRENING												
2021-2043	TEXTIL HÄLSINGLAND			1	1						6		
2023-438	ORGANISERAD VERKSAMHETSUTVECKLING												
2021-3831	FRITIDSBANKEN LJUSDAL												
2021-4042	TILLVÄXT MATPRODUKTION HÄLSINGLAND	0		2	1								
2017-3689	FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN												
2021-1981	TILLAGÅNLIGGÖRA OCH SKAPA KINSKAPER OM PLATSER I LÅNGHED						3				1		
2023-628	DELSBO ETT LEVANDE TORG			1									
2019-4665	LANDSBYGGARE												
	SUMMA	31	6	28	10	4	69	5	15	10487	65	11	4
	INDIKATORN I STRATEGIN	31	6	10	10	12	12	6	6	70	14	12	4

Aktnummer	Projekt	Nya nätverk och utbyten som stimulerar lokal utveckling	Nya mötesplatser som stimulerar lokal utveckling	Deltagare i lokala, regionala, nationella, eller internationella nätverksträffar	Utvecklingsplaner och lokalekonomiska analyser	Metodutvecklingsprojekt för landsbygdsutveckling	Deltagare i utvecklingsprojekt för landsbygdsutveckling	Nettoinflyttning till Leaderområdet	Nya servicelösningar	Projekt för lokalanpassning för nyskapande initiativ	Paraplyprojekt genom förenklad projektfinansiering	Deltagare i hälsoinriktade projekt	Projekt som ska förbättra folkhälsa
2016-2683	FÖRBEREDELSE TILL UTVECKLINGSPLAN I DELLENBYGDEN	1	1	10	0	0	14	0	0	0	0	0	0
2016-2921	YOGA FÖR OMSORG OCH HÄLSA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	1
2016-3524	FÖRSTUDIE ORBADEN	1	0	10	1	0	5	0	0	0	0	0	0
2016-3612	KANONHOLMEN-GÅRDSBUTIK	0	0	0	0	0	2	0	1	1	0	0	0
2016-4078	KULTURSATSNING BARN I OVANÅKER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2016-5172	ALLAKTIVITETSHUS LJSUNE	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
2016-5219	FÖRSTUDIE ORFABACKEN												
2016-5353	UTVECKLINGSPLAN HJÄRTEMAT	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0
2016-5367	ODLINGSPPOOL KILAFORS	1	0	10	0	0	5	0	0	0	0	0	0
2016-5387	UTVECKLINGSPLAN FISKE I SVÅGADALEN	0	0	0	1	0	10	0	0	0	0	0	0
2016-6590	UTVECKLING TROLLDALEN	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
2016-6755	NY OCH OMBYGGNAD AV BÅTSLIP I SKÄRSÅ	0	0	5	0	0	5	0	0	0	0	0	0
2016-6847	BYGDENS SALUHALL I SÖDERHAMN	1	0	10	0	0	7	0	1	0	0	0	0
2016-6851	DELISO ELECTRIC	1	0	10	0	1	30	0	0	0	0	0	0
2016-6857	PILGRIMSLED	0	0	5	0	0	5	0	1	0	0	0	0
2016-7281	UNDERSVIKS KULTUR I BILD OCH MOBIL	0	0	0	0	0	5	0	1		0	0	0
2017- 135	CYKEL- OCH VANDRINGSLEDER I ALFTA FINNSKOG	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0
2017- 1378	STENEGÅRD	1	1				10		1				
2017- 660	KRYPE FÅBOD	0	0	0	0	0	5	0	1	1	0	0	0
2017-1462	KONCEPTUTVECKLING AKTIVITETSSKOLA											100	1
2017-1867	MED GRUVAN I FOKUS – LOOS KOBOLTGRUVA	1					30		1	1			
2017-1937	UTVECKLA DESTINATION HASSELA	1	0	20	1	0	2	0	0	0	0	0	0
2017-2292	LOKALT SLAKTERI OCH FÖRÄDLING – EN FÖRSTUDIE												
2017-2498	FÖRETAGSSAMVERKAN FÖR EXPORT TILL ITALIEN	0	1	10	1	1	7	0	0	0	0	0	0
1	UTEGYM SVÅGAVALLEN						5		1	1		7	1
2017-3689	FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN	15	15	150	11	1	50						
2017-3696	NORDANSTIG TURISM	2	1			1				1			
2017-3708	MELLAN BROARNA	1	1	5			10		1	1		20	1
2017-3715	UTVECKLA IDROTTSSTURISMEN I SÖDERHAMN	2	1	20		1	10						
2017-3727	SOCIALT JORDBRUK I HÄLSINGLAND					1	10						

Aktnummer	Projekt	Nya nätverk och utbyten som stimulerar lokal utveckling	Nya mötesplatser som stimulerar lokal utveckling	Deltagare i lokala, regionala, nationella, eller internationella nätverksträffar	Utvecklingsplaner och lokalekonomiska analyser	Metodutvecklingsprojekt för landsbygdsutveckling	Deltagare i utvecklingsprojekt för landsbygdsutveckling	Nettoinflyttning till Leaderområdet	Nya servicelösningar	Projekt för lokalanpassning för nyskapande initiativ	Paraplyprojekt genom förenklad projektfinansiering	Deltagare i hälsoinriktade projekt	Projekt som ska förbättra folkhälsa
2017-3770	BOLLNÄS ÅNGBÅTSSÄLLSKAP – WARPEN		1	15	1		8						
2017-4429	SVEDBOVALLEN	1		10		1	8		1	1			
2017-4470	UTVECKLA RIBCHARTER						5		1	1			
2017-4549	FÖRSTUDIE FOLKUNGAR			5	1		5						
2017-4584	SMIDESVERKSAMHET PÅ TRÄSLOTTET		1	5			5		1	1			
2017-5320	HJÄRTHÄLSA I HÄLSINGLAND											100	1
2017-5336	UTVECKLING LJUSDAL	1	1	5			20		1				
2017-5346	MEDARBEARÅGANDE COOMPANION			6		1	5						
2018-2947	KULTURARKEN				1								
2016-6590	UTVECKLING TROLLDALEN												
2017-5347	ÖVERHOGDALSBOADERNA	0	0	0			0		0	0			
2018-1769	P TO P			1150							6		
2018-1756	KULTURSKAPERI												
2018-1768	B TO B												
2018-1748	UNG O KULTUR												
2018-2945	JÄRVSÖ SOM CYKELDESTINATION	1				1				1			
2018-2183	STRÅSJÖ MEDELTIDA ÖRTAGÅRD									1			
2018-2950	SKAPA LANDSBYGDSUTVECKLING FÖR BOENDE OCH BESÖKARE GENOM ATT UTVECKLA, STIMULERA OCH FÖRNYA KULTURARVET I LÅNGHED	3											
2021-332	MO AKTIVITETSFÖRENING	1	3									500	1
2021-2043	TEXTIL HÄLSINGLAND	3					300						
2023-438	ORGANISERAD VERKSAMHETSUTVECKLING				1		600			1			
2021-3831	FRITIDSBANKEN LJUSDAL	7	1									6246	1
2021-4042	TILLVÄXT MATPRODUKTION HÄLSINGLAND												
2017-3689	FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN	32	5	100	22	3	360						
2021-1981	TILLAGÅNLIGGÖRA OCH SKAPA KINSKAPER OM PLATSER I LÅNGHED												
2023-628	DELSBO ETT LEVANDE TORG	3		1500	1	3	54						
2019-4665	LANDSBYGGARE	1	1	87		2	37						
	SUMMA	81	34	3148	44	17	1642	0	14	12	6	6978	7
	INDIKATORN I STRATEGIN	15	15	80	11	5	45	65	7	3	4	75	5

Aktnummer	Projekt	Kartläggningar av ohälsotal	Samverkansprojekt mellan org. och föreningar inom folkhälsa som främjar social utveckling	Deltagare i kompetenshöjande insatser inom hälsoinriktat arbete	Erfarenhetsbyten mellan nationella och / eller internationella aktörer	Nya nätverk mellan nationella och / eller internationella aktörer	Deltagande företag i LAG's geografiska område och dess omvärld	Affärsbyten mellan företag i LAG's geografiska område och dess omvärld	Erfarenhetsbytesprojekt mellan nationella och / eller internationella aktörer	Samarbetsprojekt mellan nationella och / eller internationella aktörer	Gränsöverskridande kulturarrangemang / kulturevenemang	Nya kultursamarbeten	Insatser för kommersialisering av det fasta kulturarvet
2017-3770	BOLLNÄS ÅNGBÅTSSÄLLSKAP – WARPEN												
2017-4429	SVEDBOVALLEN		1								1		1
2017-4470	UTVECKLA RIBCHARTER												
2017-4549	FÖRSTUDIE FOLKUNGAR		1										
2017-4584	SMIDESVERKSAMHET PÅ TRÄSLOTTET												1
2017-5320	HJÄRTHÄLSA I HÄLSINGLAND	1	1	100									
2017-5336	UTVECKLING LJUSDAL		1								1		
2017-5346	MEDARBEARÄGANDE COOMPANION												
2018-2947	KULTURARKEN												
2016-6590	UTVECKLING TROLLDALEN												
2017-5347	ÖVERHOGDALSBONADERNA											1	2
2018-1769	P TO P				11	9							
2018-1756	KULTURSKAPERI										7	1	
2018-1768	B TO B							5	1	15			
2018-1748	UNG O KULTUR							3			4	1	
2018-2945	JÄRVSÖ SOM CYKELDESTINATION												
2018-2183	STRÅSJÖ MEDELSTIDA ÖRTAGÅRD												
2018-2950	SKAPA LANDSBYGDSUTVECKLING FÖR BOENDE OCH BESÖKARE GENOM ATT UTVECKLA, STIMULERA OCH FÖRNYA KULTURARVET I LÅNGHED										3	3	4
2021-332	MO AKTIVITETSFÖRENING			80									
2021-2043	TEXTIL HÄLSINGLAND												
2023-438	ORGANISERAD VERKSAMHETSUTVECKLING												
2021-3831	FRITIDSBANKEN LJUSDAL		1	24									
2021-4042	TILLVÄXT MATPRODUKTION HÄLSINGLAND										6	2	4
2017-3689	FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN												
2021-1981	TILLAGÅNGLIGGÖRA OCH SKAPA KINSKAPER OM PLATSER I LÅNGHED										2		1
2023-628	DELSBO ETT LEVANDE TORG												
2019-4665	LANDSBYGGARE												
	SUMMA	2	12	216	12	10	8	10	1	16	28	10	19
	INDIKATORN I STRATEGIN	3	10	40	3	3	5	5	4	4	7	7	7

Aktnummer	Projekt	Kulturutveckling				
		Projekt för utveckling av hantverksprodukter för kommersiellt ändamål	Nyskapande kulturella arrangemang	Deltagande ungdomar i kulturella händelser	Projekt som stärker ungdomars delaktighet i kulturella händelser	Projekt som stödjer överförandet av kunskap och kompetens inom traditionellt lokalt hantverk mellan generationer och / eller internationellt
2016-2683	FÖRBEREDELSE TILL UTVECKLINGSPLAN I DELLENBYGDEN	0	0	0	0	0
2016-2921	YOGA FÖR OMSORG OCH HÄLSA	0	0	0	0	0
2016-3524	FÖRSTUDIE ORBADEN	0	0	0	0	0
2016-3612	KANONHOLMEN-GÅRDSBUTIK	0	0	0	0	0
2016-4078	KULTURSATSNING BARN I OVANÅKER	0	1	30	1	0
2016-5172	ALLAKTIVITETSHUS LJUSNE	0	0	0	0	0
2016-5219	FÖRSTUDIE ORFABACKEN					
2016-5353	UTVECKLINGSPLAN HJÄRTEMAT	0	0	0	0	0
2016-5367	ODLINGSPPOOL KILAFORS	0	0	0	0	0
2016-5387	UTVECKLINGSPLAN FISKE I SVÅGADALEN	0	0	0	0	0
2016-6590	UTVECKLING TROLLDALEN	0	0	0	0	0
2016-6755	NY OCH OMBYGGNAD AV BÅTSLIP I SKÄRSÅ	0	0	0	0	0
2016-6847	BYGDENS SALUHALL I SÖDERHAMN	0	0	0	0	0
2016-6851	DELSO ELECTRIC	0	0	0	0	0
2016-6857	PILGRIMSLED	0	0	0	0	0
2016-7281	UNDERSVIKS KULTUR I BILD OCH MOBIL	0	1	2	0	1
2017- 135	CYKEL- OCH VANDRINGSLEDER I ALFTA FINNSKOG	0	0	0	0	0
2017- 1378	STENEGÅRD		1	15	1	
2017- 660	KRYPE FÄBOD	1	0	6	0	1
2017-1462	KONCEPTUTVECKLING AKTIVITETSSKOLA					
2017-1867	MED GRUVAN I FOKUS – LOOS KOBOLTGRUVA		1			
2017-1937	UTVECKLA DESTINATION HASSELA	0	0	0	0	0
2017-2292	LOKALT SLAKTERI OCH FÖRÄDLING – EN FÖRSTUDIE					
2017-2498	FÖRETAGSSAMVERKAN FÖR EXPORT TILL ITALIEN	0	0	0	0	0
1	UTEGYM SVÅGAVALLEN					
2017-3689	FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN					
2017-3696	NORDANSTIG TURISM	1	1			
2017-3708	MELLAN BROARNA					
2017-3715	UTVECKLA IDROTTSSTURISMEN I SÖDERHAMN					
2017-3727	SOCIALT JORDBRUK I HÅLSINGLAND					

Aktnummer	Projekt	INDIKATORER				
		Projekt för utveckling av hantverksprodukter för kommersiellt ändamål	Nyskapande kulturella arrangemang	Deltagande ungdomar i kulturella händelser	Projekt som stärker ungdomars delaktighet i kulturella händelser	Projekt som stödjer överförandet av kunskap och kompetens inom traditionellt lokalt hantverk mellan generationer och / eller internationellt
2017-3770	BOLLNÄS ÅNGBÅTSSÄLLSKAP – WARPEN					
2017-4429	SVEDBOVALLEN	1	1	8	1	1
2017-4470	UTVECKLA RIBCHARTER					
2017-4549	FÖRSTUDIE FOLKUNGAR					
2017-4584	SMIDESVERKSAMHET PÅ TRÄSLOTTET	1		5		1
2017-5320	HJÄRTHÄLSA I HÄLSINGLAND					
2017-5336	UTVECKLING LJUSDAL					
2017-5346	MEDARBEARÅGANDE COOMPANION					
2018-2947	KULTURARKEN					
2016-6590	UTVECKLING TROLLDALEN					
2017-5347	ÖVERHOGDALSBOADERNA					2
2018-1769	P TO P					
2018-1756	KULTURSKAPERI					1
2018-1768	B TO B					
2018-1748	UNG O KULTUR		7	153		
2018-2945	JÄRVSÖ SOM CYKELDESTINATION		5	60	1	
2018-2183	STRÅSJÖ MEDELTIDA ÖRTAGÅRD					
2018-2950	SKAPA LANDSBYGDSUTVECKLING FÖR BOENDE OCH BESÖKARE GENOM ATT UTVECKLA, STIMULERA OCH FÖRNYA KULTURARVET I LÅNGHED	1	8	200	1	4
2021-332	MO AKTIVITETSFÖRENING					
2021-2043	TEXTIL HÄLSINGLAND					
2023-438	ORGANISERAD VERKSAMHETSUTVECKLING					
2021-3831	FRITIDSBANKEN LJUSDAL					
2021-4042	TILLVÄXT MATPRODUKTION HÄLSINGLAND	5		200		6
2017-3689	FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN		2			
2021-1981	TILLGÅNGLIGGÖRA OCH SKAPA KINSKAPER OM PLATSER I LÅNGHED	7	2		1	4
2023-628	DELSBO ETT LEVANDE TORG					
2019-4665	LANDSBYGGARE					
SUMMA		17	30	679	6	21
INDIKATORN I STRATEGIN		3	10	70	7	5

Leader Hälsingebygden
Heden 124
821 31 Bollnäs
info@utvecklinghalsingebygden.se
leaderhalsingebygden.se

ORDFÖRANDE

Kenneth Nilshem

OFFENTLIG SEKTOR

Peter Asp-Vilén
Jenny Norberg
Ulf Nyman
Marie Centerwall
Leif Nilsson
Jan Brandberg
Stefan Barenfeld
Hans Jonsson

PRIVAT SEKTOR

Johan Mittjas
Simon Lindqvist
Anna Högvall
Carina Janars
Lisa Bergman-Östman
Helena Torstensson
Therese Westlén

IDEELL SEKTOR

Ingrid Olsson
Ola Nilsson
Linda Wallberg
Helena Ehrstrand
Fred Eriksson
Isabel Hildén
Jimmie Rosén

OMSLAGSBILD

Fotograf Staffan Michelson för projektet
Förstudie: Orbaden.

Bilderna i den här rapporten har fotats av
Leader Hälsingebygden eller erhållits från
de enskilda projektinnehavarna.

Gouache på sidan 21 av Iwa Herdensjö, från
utställningen *Sprunget ur ursprunget* på
Hälsinglands Museum, som var en del av
projektet *Textil Hälsingland*.

